Agenda - Y Pwyllgor Deisebau

Lleoliad:

Ystafell Bwyllgora 1 - y Senedd

Hybrid

Dyddiad: Dydd Llun, 15 Ionawr 2024

Amser: 14.00

I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:

Gareth Price - Clerc y Pwyllgor

0300 200 6565

Deisebau@senedd.cymru

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

2 Deisebau newydd

2.1 P-06-1367 Dylid ariannu gwaith i symud creigiau chwarel ac adfer tywod a grwynau i Lannau Gogledd Llandudno

(Tudalennau 1 - 9)

3 Y wybodaeth ddiweddaraf am ddeisebau blaenorol

3.1 P-06-1217 Agor canolfannau/clinigau meddygol un stop Covid Hir

(Tudalen 10)

3.2 P-06-1253 Gwahardd rasio milgwn yng Nghymru

(Tudalennau 11 - 12)

3.3 P-06-1354 Dylai Llywodraeth Cymru gefnogi rasio milgwn yng Nghymru

(Tudalennau 13 - 14)

3.4 P-06-1368 Dylai Llywodraeth Cymru gymryd camau i gadw'r Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol mewn perthynas â Chymru

(Tudalennau 15 - 18)

3.5 P-06-1333 Dylid atal Cyfoeth Naturiol Cymru rhag torri coed, sy'n bygwth parhad gwiwerod coch

(Tudalennau 19 - 25)

3.6 P-06-1363 Achubwch ein Gwasanaeth Tân ac Achub

(Tudalennau 26 - 32)

Senedd Cymru
Welsh Parliament

3.7 P-06-1375 Cynnal etholiad Senedd yn gynnar

(Tudalennau 33 - 36)

4 Papur i'w nodi

(Tudalennau 37 - 50)

5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42(ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod

6 Blaenraglen Waith

Eitem 1

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Senedd Cymru | Welsh Parliament
Ymchwil y Senedd | Senedd Research

P-06-1367 Dylid ariannu gwaith i symud creigiau chwarel ac adfer tywod a grwynau i Lannau Gogledd Llandudno

Y Pwyllgor Deisebau | 15 Ionawr 2024
Petitions Committee | 15 January 2024

Cyfeirnod: SR23/7337-6

Rhif y ddeiseb: P-06-1367

Teitl y ddeiseb: Dylid ariannu gwaith i symud creigiau chwarel ac adfer tywod a grwynau i Lannau Gogledd Llandudno

Geiriad y ddeiseb: Yn 2014, gollyngodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy 50,000 mwy o dunelli o greigiau chwarel anarferol o fawr a heb eu profi ar Lannau'r Gogledd. Cafodd y traeth ei ddinistrio gan hyn. Mae bron yn amhosibl i lawer ei gyrraedd, ac yn beryglus os yw pobl yn ceisio. Mae'n falltod ar y dirwedd, ac yn niweidiol i'n prif economi, sef twristiaeth.

1. Y cefndir

1.1. Risg llifogydd yn Nhraeth y Gogledd, Llandudno

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn amcangyfrif bod tua 245,000 o adeiladu mewn perygl o lifogydd yng Nghymru ac mae'n rhoi arfordir Llandudno yng nghategori ardal sydd â risg uchel o lifogydd o'r môr. Yn ôl rhagolygon yr hinsawdd, bydd lefel y môr yn codi rhwng 890 mm a 1,210 mm ar hyd arfordir Conwy erbyn 2120.

Mae strwythurau creigiau arfordirol yn amddiffyn rhag erydiad a chynnydd yn lefel y môr trwy amsugno egni'r tonnau. Mae amddiffynfeydd arfordirol presennol ar Draeth y Gogledd, Llandudno yn cynnwys traeth graean/coblau ac waliau llifogydd/waliau bychain.

Gwnaeth stormydd gaeaf 2013-14 achosi gostyngiad yn lefelau'r traeth a llifogydd ar y promenâd. Mewnforiodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy tua 30,000m^3 o goblau a graean i atgyflenwi'r traeth. Mewn ymateb i'r ddeiseb hon, rhoddodd y Gweinidog ragor o fanylion am y grwynau a'r coblau a osodwyd yn hanesyddol ar Draeth y Gogledd, Llandudno, gan dynnu sylw at y canlynol ynghylch y coblau a ddefnyddiwyd ar gyfer y gwaith atgyflenwi yn 2014:

> Yr un deunydd ydoedd, o'r un chwarel wedi ei roi i'r un proffil dylunio. Profwyd y deunydd yn annibynnol ac ni oedd yn rhy fawr gan ei fod yn bodloni'r amlen raddio yn y dyluniad a nodwyd. Ni wnaeth gwaith 2014 unrhyw beth newydd dim ond disodli'r hyn a gollwyd o gynllun 2000 oherwydd dylanwadau llanw a stormydd.

1.2. Twristiaeth

Mae Fforwm Arfordirol Llandudno ac aelodau'r cyhoedd wedi dangos cefnogaeth i draeth tywod gyda grwynau pren, i roi hwb i dwristiaeth yn yr ardal. Mae Cyngor Conwy yn adrodd bod twristiaeth yn cyfrif am bron i chwarter yr holl gyflogaeth yn yr ardal a'i bod yn cyfrannu tua £996 miliwn i'r economi leol bob blwyddyn, yn ôl amcangyfrifon cyn Covid. Yn ôl amcangyfrifon Cyngor Conwy, gwerth y sector twristiaeth yn Llandudno yw £384 miliwn ac mae'n cynnal dros 5,300 o swyddi (amcangyfrifon cyn Covid). Mewn ymateb i'r ddeiseb hon, dywedodd y Gweinidog:

> Mae Llandudno yn ffynnu o safbwynt twristiaeth ac nid yw traeth tywod, sef Traeth y Gorllewin, Llandudno, ond 0.75m i ffwrdd.

1.3. Y cyd-destun polisi

Mae Llywodraeth Cymru yn gyfrifol am lunio'r Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol (y Strategaeth Genedlaethol). Cafodd y fersiwn ddiweddaraf o'r Strategaeth Genedlaethol ei gyhoeddi yn 2020. Yr awdurdod lleol sy'n gyfrifol am strategaeth rheoli perygl llifogydd lleol. Ar gyfer Cyngor Conwy, nodir hyn yn Strategaeth Leol Conwy ar gyfer Rheoli Risg Llifogydd. Y Pwyllgor Llifogydd ac Erydu Arfordirol sy'n rhoi cyngor a chymorth i Weinidogion Cymru ac Awdurdodau Rheoli Risg ar reoli risg llifogydd ac arfordiroedd yng Nghymru.

O dan Raglen Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol Llywodraeth Cymru, gall awdurdodau lleol wneud cais am gyllid i leihau'r perygl o lifogydd ac erydu arfordirol. Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn dyrannu cyllid drwy'r Rhaglen Rheoli Risg Arfordirol, sy'n ategu'r rhaglen graidd.

Ceir rhagor o wybodaeth yn y papur briffio hwn a baratowyd gan Ymchwil y Senedd.

1.4. Camau gweithredu Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Yn 2021-2022, sicrhaodd Cyngor Conwy arian drwy'r Rhaglen Rheoli Risg Arfordirol ar gyfer achos busnes amlinellol, i bwyso a mesur opsiynau ar gyfer lleihau llifogydd yn yr ardal. Cynigiwyd bod y Cyngor yn gwneud cais am gyllid gan Lywodraeth Cymru ar gyfer 100% o gostau dylunio a datblygu'r cynllun, ac 85% o gostau adeiladu'r cynllun. Cynigiodd Cyngor Conwy ariannu 15% o'r costau adeiladu o adnoddau mewnol y Cyngor a phartneriaid allanol.

Ym mis Awst 2022, dywedodd Llywodraeth Cymru wrth Gyngor Conwy na ellid defnyddio'r Rhaglen Rheoli Risg Arfordirol i ariannu'r newid i dywod gan na fyddai hynny'n cynnig amddiffyniad ychwanegol rhag llifogydd, er gwaethaf cost uchel (bron i £24 miliwn, sy'n £17 miliwn yn fwy o gymharu â chodi wal y promenâd, a fyddai'n cynnig yr un lefel o amddiffyniad rhag llifogydd). Ym mis Medi 2022, cafodd Cyngor Conwy arian gan y Rhaglen Rheoli Risg Arfordirol i barhau â'r opsiwn nad oedd yn cynnwys tywod ar gyfer gwella amddiffynfeydd arfordirol.

Mewn ymateb i'r ddeiseb hon, eglurodd y Gweinidog y gellid "rhoi traeth tywod ar ran o Draeth y Gogledd", ond y byddai hyn y tu allan i gwmpas y Rhaglen Rheoli Risgiau Arfordirol, ac felly byddai "baich refeniw parhaus sylweddol" i Gyngor Conwy.

2. Camau gweithredu Senedd Cymru

Yn 2018, cyflwynodd Janet Finch-Saunders AS dri chwestiwn i Ysgrifennydd y Cabinet yn gofyn am i Lywodraeth Cymru ymrwymo i droi Traeth y Gogledd, Llandudno yn draeth tywod. Mewn ymateb, amlygodd Gweinidog yr Amgylchedd [bryd hynny] y ffaith mai cyfrifoldeb yr awdurdod lleol yw penderfynu ar yr ateb mwyaf priodol i leihau perygl llifogydd.

Yn y Cyfarfod Llawn ym mis Chwefror 2023, gofynnodd Janet Finch-Saunders AS i Julie James AS, y Gweinidog Newid Hinsawdd, am y camau yr oedd yn bwriadu eu cymryd i sicrhau bod amddiffynfeydd arfordirol a thraeth tywod yn cael eu gwarantu yn Llandudno. Mewn ymateb, dywedodd Julie James AS, y Gweinidog Newid Hinsawdd:

> … mae Llywodraeth Cymru wedi dyfarnu cyllid grant yn ddiweddar i Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy ddatblygu achos busnes llawn ar gyfer Llandudno, yn seiliedig ar gynnal a gwella'r amddiffynfa bresennol o goblau ar draeth y gogledd. Nid yw'r opsiwn i ailgyflenwi tywod yn darparu unrhyw fudd ychwanegol o ran llifogydd, a byddai'n costio llawer mwy i'r rhaglen rheoli perygl arfordirol, a dyna'r broblem. Felly, er fy mod yn deall yr hyn a ddywedwch am y traeth tywodlyd yn llwyr, diben y rhaglen rheoli risg arfordirol yw rheoli risg arfordirol; nid yw'n ymwneud ag atyniadau twristiaeth a gwerth esthetig arall. Nid wyf yn gwadu gwerth hynny; rwy'n dweud nad dyna yw diben y rhaglen.
>
> Felly, os yw Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy am gael opsiwn amgen ar gyfer tywod ar Draeth y Gogledd, Llandudno, mae gwir angen iddo chwilio am ffynonellau amgen o gyllid.

Yn y Cyfarfod Llawn ym mis Mai 2023, disgrifiodd Janet Finch-Saunders AS y creigiau ar Draeth y Gogledd, Llandudno yn "wrth-dwristiaeth".

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r

papurau briffio hyn yn cael eu diweddaru o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref JJ/02656/23

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

11 Rhagfyr 2023

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 22 Medi ynghylch Deiseb P-06-1367 Ariannu tynnu creigiau chwareli ac adfer tywod a grwynau i Draeth y Gogledd Llandudno.

Mae fy Swyddogion wedi bod mewn cysylltiad â swyddogion Cyngor Conwy er mwyn deall y sefyllfa yn Nhraeth y Gogledd Llandudno yr wyf wedi ei hamlinellu isod.

Mae'r grwynau a osodwyd o'r blaen wedi bod yn aneffeithiol wrth gynnal lefelau'r traeth ar y ffrynt hwn ac roeddent ar waith rhwng 1938 a 1996.

Ar ôl ymgynghori â'r cyhoedd ym 1994, adeiladwyd grwynau craig ym 1996 gyda'r grwynau pren aneffeithiol yn cael eu tynnu i sefydlogi colledion traethau.

Bu dau gyfnod o waith – yn 1996 a 2000 – gan osod y clawdd cerrig presennol ar Draeth y Gogledd i ddiogelu'r wal gynnal risiog. Mae'r clawdd hwn sy'n cynnwys bron i 300,000m^3 o gerrig yn darparu amddiffyniad i'r promenâd a'r dref.

Mae'r deunydd yn graig math moraine sy'n digwydd yn naturiol a fewnforir o chwareli lleol ac yn amrywio o ran maint o 200mm i 50mm fel arfer. Mae'r math mwy o ddeunydd yn llai symudol na'r un llai - nid yw'n dderbyniol bod cerrig llai yn cael eu taflu i fyny yn gyson i'r promenâd yn ystod stormydd. Y clawdd cerrig yw'r amddiffyniad arfordirol effeithiol i Landudno a rhaid ei gynnal i ddiogelu'r dref rhag perygl llifogydd arfordirol.

Ar ôl cyfres o stormydd arfordirol ym mis Rhagfyr 2013 a Ionawr 2014, collwyd swm sylweddol o'r cerrig hyn - yr amcangyfrifir ar y pryd i fod yn 30,000m^3, oddi ar y lan gan arwain at ddisodli galluoedd amddiffyn presennol y clawdd cerrig. Roedd hyn yn ychwanegol at golledion graddol a fyddai wedi digwydd yn y blynyddoedd blaenorol.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn y Gymraeg. Bydd gohebiaeth sy'n dod i law yn Gymraeg yn cael ei hateb yn Gymraeg, ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mewnforiodd Conwy $30,000m^3$ (dros 60,000t) o gerrig yn 2014 i adfer y clawdd amddiffyn arfordirol presennol o 2000. Yr un deunydd ydoedd, o'r un chwarel wedi ei roi i'r un proffil dylunio. Profwyd y deunydd yn annibynnol ac ni oedd yn rhy fawr gan ei fod yn bodloni'r amlen raddio yn y dyluniad a nodwyd. Ni wnaeth gwaith 2014 unrhyw beth newydd dim ond disodli'r hyn a gollwyd o gynllun 2000 oherwydd dylanwadau llanw a stormydd.

Does dim tystiolaeth ei fod yn niweidiol i'r economi dwristiaeth - gweler y data STEAM diweddaraf Adroddiad CON 2022.pdf (visitconwy.org.uk) . Mae Llandudno yn ffynnu o safbwynt twristiaeth ac mae traeth tywod ar lan orllewinol Llandudno 0.75m i ffwrdd.

Fodd bynnag, mae CCBC wedi gwneud cais Ffyniant Gyffredin i gomisiynu adroddiad ar werth economaidd disodli cyfran o'r clawdd cerrig gyda thywod.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy wedi derbyn cyllid eisoes gan Raglen Rheoli Risg Arfordirol Llywodraeth Cymru i baratoi Achos Busnes Amlinellol ar gyfer Llandudno. Roedd yr achos busnes yn ystyried gwahanol opsiynau i leihau'r risg o lifogydd ac erydu i'r dref. Un o'r opsiynau a ystyriwyd oedd gosod 600m o draeth tywod ar lan y gogledd. Fodd bynnag, yn wahanol i'r cynllun diweddar ym Mae Colwyn, canfu'r achos busnes y byddai mewnforio tywod yn llawer drytach nag opsiynau peirianneg eraill ac na fyddai'n darparu unrhyw fuddion diogelu rhag llifogydd ychwanegol i'r gymuned.

Nododd yr achos busnes ar gyfer Llandudno ddewis a ffefrir yn seiliedig ar gynnal a gwella'r amddiffynfeydd presennol ar Draeth y Gogledd a Thraeth y Gorllewin. Mae Llywodraeth Cymru wedi dyfarnu arian grant i'r awdurdod lleol i ddatblygu cynigion dylunio manwl ar gyfer cynllun yn Llandudno, yn seiliedig ar eu opsiwn dewisol.

Gellid rhoi traeth tywod ar ran o Draeth y Gogledd cyn belled â'i fod wedi'i fodelu, ei ddylunio a'i ariannu'n gywir ar gyfer adeiladu. Fodd bynnag, byddai baich refeniw parhaus sylweddol i'r cyngor nad yw'n bodoli ar hyn o bryd. Mae croeso i Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy fynd ar drywydd ffynonellau cyllid amgen i osod traeth tywod ar lan y gogledd, fodd bynnag, byddai hyn y tu allan i gwmpas y Rhaglen Rheoli Risgiau Arfordirol.

Yn gywir,

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

Senedd Cymru
Welsh Parliament

Janet Finch-Saunders MS|AS
Aelod Senedd Cymru dros **Aberconwy**
Member of the Welsh Parliament for **Aberconwy**

Janet.Finch-Saunders@senedd.wales

Constituency Office
29 Madoc Street,
Llandudno LL30 2TL

Swyddfa'r Etholaeth
29 Stryd Madog,
Llandudno LL30 2TL

01492 871 198

Mr Jack Sargeant MS, Chairman,
Petitions Committee,
Welsh Parliament
Via email

6 November 2023

Dear Chairman, Jack,

It is my pleasure to be writing with regards to the petition calling on the Welsh Government to "Fund the removal of quarry rocks and the restoration of sand and groynes to Llandudno North Shore."

In the first instance, I would like to express my thanks to you for kindly taking the time to meet with Cllr Ian Turner, countless residents, elected members and me on Llandudno promenade so to be formally presented with the 12,500 strong petition.

With tourism in Conwy County now worth £1.1 billion, it is essential that we unleash that economic potential further by restoring sand to North Shore. Indeed, quarry rocks should never have been dumped on our shore, a decision which has made the beach inaccessible to many, forced the donkeys into retirement, and harmed the tourist offer in our region.

It is essential for the Welsh Government and your Committee to understand that North Shore is a truly unique beach. It is one of the focal points in a town which has been named among the top 10 best holiday destinations in the UK for autumn 2023 by Tripadvisor! Llandudno is the holiday hub for all of North Wales. In fact, it has been identified that should the town continue to adapt to the changing conditions within the tourism market and invest accordingly, the high growth scenario suggests that:

- The number of day visitors is set to increase from 2.88 million in 2018 to 4.08 million in 2045;
- The number of overnight trips taken to Llandudno is set to rise from 440,289 in 2018 to 561,339 by 2045;
- The economic impact of tourism in Llandudno is expected to rise from £388.8 million in 2018 to £513.6 million in 2045.

So to achieve such high growth, I believe it essential that sand is returned to North Shore, and as such, that this beach and destination of national importance be considered by the Senedd. Consequently, I truly hope that your Committee will refer the petition for a debate in the Siambr.

Kind regards,

Janet

Janet Finch-Saunders MS/AS

This has been paid for by the Senedd Commission from Public Funds. Janet Finch-Saunders will deal with all personal data in accordance with her privacy notice which is available on www.janetfinchsaunders.org.uk/privacy or on request from the office.

Comisiwn y Senedd sydd wedi talu am hyn o arian cyhoeddus. Bydd Janet Finch-Saunders yn delio â'r holl ddata personol yn ôl ei hysbysiad preifatrwydd. Mae hwn ar gael yn ei swyddfa ac yn fan hyn: www.janetfinchsaunders.org.uk/privacy

Welsh Conservatives | Ceidwadwyr Cymreig

ARWEINYDD / LEADER

Cyng/Cllr. Charlie McCoubrey

Cyfeiriad Post / Postal Address: P.O. Box 1, Conwy, LL30 9GN

Janet Finch-Saunders MS
Senedd Cymru
Cardiff Bay
CF99 1NA

janet.finch-saunders@assembly.wales

01492 576065

cllr.charlie.mccoubrey@conwy.gov.uk

Eich Cyf / Your Ref:

Dyddiad / Date: 18.12.2023

Dear Janet

Re: Llandudno North Shore

Many thanks for your letter and for all the work you have done in supporting this petition. As you are aware Conwy County Borough Council's preferred option, as part of the coast flood defence works, was for the sand to be returned to the North Shore and it was very disappointing that this was not supported by Welsh Government. Tourism is a vital industry for our county and Llandudno plays a key role in supporting this on both a local and regional level.

Cofion cynnes

Cllr. Charlie McCoubrey
Council Leader

Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ymateb i unrhyw ohebiaeth yn Gymraeg ac ni fydd hyn yn arwain at unrhyw oedi. We welcome correspondence in Welsh. We will respond to any correspondence in Welsh which will not lead to a delay.

Prif Switsfwrdd / Main Switchboard: 01492 574000
www.conwy.gov.uk
DX 24628 Conwy
Ni ddylid cyflwyno dogfennau llys drwy ffacs
Fax not to be used for serving proceedings
Minigyf neu Ffôn Testun / Minicom or Text Phone: 01492 515892

Eitem 3.1

P-06-1217 Agor canolfannau/clinigau meddygol un stop Covid Hir

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Lawson Webb, ar ôl casglu cyfanswm o 1,214 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:
Mae 1,000 o bobl yn dioddef o Covid hir nad ydynt yn cael unrhyw gymorth meddygol. Rydym yn teimlo ein bod yn cael ein hanwybyddu ac yn ddiymadferth. Mae ein bywydau wedi'u dinistrio.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Pontypridd
- Canol De Cymru

P-06-1253 Gwahardd rasio milgwn yng Nghymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Hope Rescue, ar ôl casglu cyfanswm o 35,101 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:
Yng Nghymru, mae gennym un trac rasio milgwn annibynnol sy'n cynnal rasys unwaith yr wythnos. Ers mis Ebrill 2018, mae Hope Rescue a'u partneriaid achub wedi derbyn bron 200 o filgwn dros ben o'r trac hwn, ac roedd 40 o'r rhain wedi dioddef anafiadau. Mae cynlluniau ar waith i'r trac ymuno â Bwrdd Milgwn Prydain Fawr, a fyddai'n arwain at gynnal rasys bedair gwaith yr wythnos a chynnydd sylweddol yn nifer y cŵn dros ben ac anafiadau. Mae rasio milgwn yn greulon yn ei hanfod, a phrin yw'r warchodaeth gyfreithiol sydd gan filgwn. Mae eisoes wedi'i wahardd ym 41 o daleithiau UDA.

Gwybodaeth Ychwanegol:
Mae grwpiau ymgyrchu wedi casglu data a thystiolaeth o lefelau lles gwael yn rasys milgwn y DU.

Alliance Against Greyhound Racing: https://www.aagr.org.uk/category/why-is-greyhound-racing-cruel/

Y Gynghrair yn Erbyn Chwaraeon Creulon:
https://www.league.org.uk/greyhound-racing

Cafwyd erthyglau yn y wasg hefyd ac ymchwiliadau cudd i rasio milgwn hefyd:
RTE Investigates: Greyhounds Running For Their Lives
https://www.youtube.com/watch?v=ZYTb2qBjlMM

Panorama investigates: Doping and rigging bets
https://www.youtube.com/watch?v=I0p0bHSkIAk

https://www.theguardian.com/sport/2021/jun/26/activists-renew-calls-to-end-greyhound-racing-as-400-die-despite-lockdowns

https://www.mirror.co.uk/news/uk-news/greyhounds-being-shipped-pakistan-illegal-23765480

https://www.thesun.co.uk/news/13086085/british-greyhounds-racing-dogs-mass-graves-bolt/

Bydd deiseb ddiweddar yn cael ei thrafod yn Senedd y DU ar ôl iddi gasglu 104,882 o lofnodion.
https://petition.parliament.uk/petitions/554073

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Ogwr
- Gorllewin De Cymru

P-06-1354 Dylai Llywodraeth Cymru gefnogi rasio milgwn yng Nghymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan David Tams, ar ôl casglu 10,601 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:
Mae Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd yn ystyried gwahardd rasio milgwn yng Nghymru.

Mae'r gwaharddiad posibl hwn wedi'i gyflwyno drwy ddeiseb a gyflwynwyd gan elusen. Rwyf fi o'r farn nad oedd y wybodaeth a ddefnyddiwyd i greu'r ddeiseb honno yn ffeithiol gywir, a'u bod wedi defnyddio ffigurau a oedd wedi'u chwyddo'n aruthrol o ran nifer y milgwn a gaiff eu hanafu, a hynny heb ddim tystiolaeth ategol. Mae'r elusen wedi cael cais am dystiolaeth ar sawl achlysur ond mae wedi gwrthod. Cafodd y ddeiseb 35,000 o lofnodion ond roedd llai na 19,000 o'r llofnodion hyn o Gymru.

Gwybodaeth ychwanegol:
Byddai gwahardd rasio milgwn yn cael effaith economaidd ar unigolion sy'n ymwneud â'r diwydiant. Byddai effaith uniongyrchol hefyd ar Stadiwm y Cwm, ac ar ddatblygiad tymor canolig a hirdymor ardal Ystrad Mynach. Byddai effaith negyddol hefyd ar frid y milgi.

Mae Stadiwm Milgwn y Cwm yn y broses o ddod yn drac cofrestredig Bwrdd Milgwn Prydain Fawr (GBGB). Mae'n rhaid i bob trac a drwyddedir gan GBGB gadw at Reolau Rasio'r rheolydd sy'n ceisio cynnal y safonau uchaf oll o ran lles a chywirdeb trin milgwn. Mae dros 200 o reolau sy'n ymwneud â phob agwedd ar sut mae'r gamp yn cael ei chynnal a'i rheoleiddio, gan gynnwys sut y gofelir am filgwn pan fyddant ar y trac, gartref yng nghytiau preswyl eu hyfforddwr, wrth gael eu cludo ac yng nghyfnod eu hymddeoliad.

Ar hyn o bryd mae gan y Senedd grŵp trawsbleidiol i gefnogi rasio ceffylau yng Nghymru, a gofynnwn am i'r un gefnogaeth gael ei dangos i rasio milgwn.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Islwyn
- Dwyrain De Cymru

P-06-1368 Dylai Llywodraeth Cymru gymryd camau i gadw'r Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol mewn perthynas â Chymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Guy Linley-Adams, ar ôl casglu cyfanswm o 272 lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:
Mae Prosiect Amgylcheddol pro bono myfyrwyr Ysgol y Gyfraith a Gwleidyddiaeth, Prifysgol Caerdydd wedi ystyried Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 a sut y gellid eu gwella yng Nghymru, ac wedi cynhyrchu adroddiad byr.
Fodd bynnag, os bydd y Bil Cyfraith yr UE a Ddargedwir yn cael ei basio, bydd yr holl is-ddeddfwriaeth sy'n deillio o'r UE yn dod i ben ddiwedd 2023, gan gynnwys Rheoliadau 2004.
Byddai'r DU yn torri Confensiwn Aarhus.
Rhaid i Lywodraeth Cymru ddefnyddio'i phwerau i gadw Rheoliadau 2004 i Gymru.

Gwybodaeth Ychwanegol:
Mae pwysigrwydd yr hawliau a roddwyd i'r cyhoedd gan Gonfensiwn Aarhus (a, thrwy hynny, gan Reoliadau 2004) wedi'u crynhoi'n wych yn achos Fish Legal yn erbyn Comisiynydd Gwybodaeth United Utilities plc Yorkshire Water Services Ltd a'r Ysgrifennydd Gwladol dros yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig [2015] UKUT 52 (AAC), ym mharagraff 57:
"The Aarhus Convention...links environmental rights and human rights. It acknowledges that we owe an obligation to future generations. It establishes that sustainable development can be achieved only through the involvement of all stakeholders. It links government accountability and environmental protection. It focuses on interactions between the public and public authorities in a democratic context and it is forging a new process for public participation in the negotiation and implementation of international agreements...

...it is also a Convention about government accountability, transparency, and responsiveness...".

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Canol Caerdydd
- Canol De Cymru

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-06-1368
Ein cyf/Our ref MA/JJ/03213/23

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

19 Rhagfyr 2023

Annwyl Jack,

Diolch ichi am eich llythyr dyddiedig 28 Tachwedd, a anfonwyd ar ôl i'r Pwyllgor Deisebau ystyried P-06-1368, lle'r ydych yn rhannu'r ohebiaeth oddi wrth y deisebydd ac yn gofyn am atebion i'r cwestiynau a ofynnir yn ei ymateb.

Fel y nodwyd yn fy llythyr dyddiedig 13 Hydref, nid oes unrhyw fwriad i fachlud Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 oherwydd bod Deddf Cyfraith yr UE a Ddargedwir (Dirymu a Diwygio) 2023 wedi cael ei phasio. Cafodd hynny ei gydnabod yn llythyr y prif ddeisebydd at y Pwyllgor Deisebau ar 31 Gorffennaf.

Rwyf wedi darllen "Adroddiad Is-grŵp Rhyddid Gwybodaeth y Prosiect Hinsawdd ac Amgylchedd sy'n cael ei gynnal gan Uned Pro Bono Ysgol y Gyfraith a Gwleidyddiaeth Prifysgol Caerdydd 2022/2023" gyda diddordeb. Nid oes unrhyw fwriad ar hyn o bryd i ystyried diwygio Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 fel y maent yn gymwys i Gymru nac i gyflwyno rheoliadau cyfatebol ar gyfer Cymru. Er hynny, rwyf wedi rhoi'r adroddiad i fy swyddogion er mwyn iddynt gael ei ffeilio a'i gynnwys yn rhan o'n sylfaen dystiolaeth pe byddem yn mynd ati i ailystyried y sefyllfa yn y dyfodol.

Hoffwn ddiolch i aelodau Is-grŵp Rhyddid Gwybodaeth y Prosiect Hinsawdd ac Amgylchedd sy'n cael ei gynnal gan Uned Pro Bono Ysgol y Gyfraith a Gwleidyddiaeth Prifysgol Caerdydd am eu gwaith ar y mater hwn.

Yn gywir,

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

P-06-1368 The Welsh Govt should take steps to save the Environmental Information Regulations in relation to Wales - Correspondence from the petitioner to the Committee, 03 January, 2024

The students of the pro bono Environment Project at Cardiff University's School of Law and Politics are very grateful for the time and effort the Chair, Members and Clerks of your Committee, the Chair of the Legislation, Justice and Constitution Committee, and the Minster for Climate Change, have all put into responding to the petition.

On the specifics of the petition, as earlier indicated, the threat to the 2004 Regulations from the REUL Bill, as originally introduced in Westminster, disappeared during the stages of that Bill's amendment, but only after the petition was opened.

However, despite the purpose of the petition being 'overtaken by events', the students have been able to see first-hand what an extremely useful mechanism for public interaction with the Senedd the Petition Committee system represents.

The students continue to work on the Environmental Information Regulations 2004 and hope to be able to submit further work to the Welsh Government in 2024.

As freedom of access to environmental information is a key pillar of good environmental governance, as underpinned by the Aarhus Convention, the students are currently working towards submitting their further work as part of the forthcoming consultation on the White Paper on Environmental Governance in Wales, which is understood to be due this month (January).

Yours sincerely

Guy Linley-Adams

P-06-1333 Dylid atal Cyfoeth Naturiol Cymru rhag torri coed, sy'n bygwth parhad gwiwerod coch

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Craig Shuttleworth, ar ôl casglu 3,625 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:
Yn 2021, trafododd y Senedd Ddeiseb rhif P06-1208 i gael deddfau newydd i ddiogelu cynefin gwiwerod coch. Roedd y ddeiseb hefyd yn tynnu sylw at y modd yr oedd Cyfoeth Naturiol Cymru yn ardal gogledd orllewin Cymru wedi methu â monitro poblogaethau gwiwerod yng nghoedwigoedd Niwbwrch a Phentraeth ar Ynys Môn. Roedd gwaith ymchwil dilynol yn datgelu gostyngiadau diffwysol o ran gwiwerod yng nghoedwig Niwbwrch a oedd yn gysylltiedig â thorri gormod o goed.
https://busnes.senedd.cymru/mgIssueHistoryHome.aspx?IId=37917.

Nawr yng Ngwynedd, mae Cyfoeth Naturiol Cymru unwaith eto yn torri coed heb ddata am wiwerod, gan awgrymu unwaith eto y gall 'canllawiau mewnol' annelwig wneud iawn am hyn.

Gwybodaeth ychwanegol:
Mae'n anhygoel y gall Cyfoeth Naturiol Cymru integreiddio cadwraeth gwiwerod coch yn llwyddiannus â gwaith rheoli coedwigoedd masnachol yng ngogledd-ddwyrain Cymru, ond yn gyfagos yn y gorllewin mae'n draed moch di-drugaredd.
Mae gwiwerod coch yng Ngwynedd wedi cael eu dinistrio gan feirws brech y wiwerod.
https://bylines.cymru/environment/squirrelpox-endangers-red-squirrels-and-livelihoods/
Llofnododd 10,000 o bobl ddeiseb i 'Ariannu ymchwil i frechlyn i amddiffyn gwiwerod coch rhag feirws brech y wiwerod, sy'n farwol'.
Nawr mae'r ychydig wiwerod coch sydd wedi goroesi yn wynebu loteri o ran Cyfoeth Naturiol Cymru yn gwaredu eu cartrefi yn ddall. O ystyried gwerth twristiaeth gwiwerod coch (sef £1 miliwn i economi Cymru bob blwyddyn),

gwerth y rhywogaeth o ran llesiant, ac ymrwymiadau niferus y Llywodraeth i warchod poblogaethau gwiwerod, pam mae'n frwydr gyson â Chyfoeth Naturiol Cymru yn ardal y gogledd orllewin?
A oes unrhyw syndod bod un o bob chwe rhywogaeth mewn perygl o ddifodiant?

https://naturalresources.wales/evidence-and-data/research-and-reports/state-of-natural-resources-interim-report-2019/challenges/?lang=cy.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Arfon
- Gogledd Cymru

Briefing note

Petition P-06-1333 Stop Natural Resources Wales from tree felling that threatens red squirrel survival

Overview

Red Squirrels are part of our native wildlife. Populations have suffered significant declines because of competition with Grey Squirrels and the spread of squirrelpox virus. They have been assessed as Endangered in Wales, and GB.

Natural Resources Wales (NRW) is a member of the Wales Squirrel Forum which co-ordinates, supports and provides advice on the implementation of actions of the Red Squirrel Conservation Plan for Wales (RSCPW) and the Grey Squirrel Management Action Plan (GSMAP).

Red Squirrels are present in forests that NRW manages and in private woodlands. There are three key Red Squirrel populations in Wales in Anglesey, Clocaenog Forest and Mid-Wales. We are working with partners in these strongholds to help deliver the RSCPW objectives and provide financial and staff support to Red Squirrel conservation projects.

To thrive, Red Squirrels need the absence of Grey Squirrels, more woodland habitat, and sustainable forest management. We have contributed funds to the UK Squirrel Accord (UKSA) whose work includes the development of the Grey Squirrel fertility control research. We provide ongoing contracts for Grey Squirrel control in the NE Wales Red Squirrel focal area and provide funds for this work in mid-Wales.

Red Squirrel Conservation

Red Squirrel populations are threatened by competition with the non-native Grey Squirrel which leads to a reduction in breeding success, followed by population decline and ultimately extinction. This population decline is accelerated by the spread of the highly infectious squirrelpox virus (SQPV). Grey Squirrels are carriers of the virus, and it causes high mortality in Red Squirrel populations.

Under the RSCPW the three main populations in Wales are recognised as ‘focal sites’ for conservation. Each focal site has a buffer area and for Anglesey this covers parts of North-West Gwynedd where Red Squirrels have become re-established following the successful eradication of Grey Squirrels on Anglesey and subsequent spread of Red Squirrels.

The RSCPW sets out targets and actions for Red Squirrel recovery in Wales and its implementation is led by the Wales Squirrel Forum (WSF). The WSF is chaired by BASC and NRW is the secretariat. Other members include Welsh Government, Clocaenog Red

Squirrels Trust, Mid Wales Red Squirrel Project, Red Squirrels Trust Wales, Countryside Alliance, UK Squirrel Accord, Coed Cymru, Confor, Tilhill, WTW and Mid Wales and the Marches Assessment Centre (land-based training provider).

During a review and refresh of the conservation plan in 2018 it was identified that Red Squirrel range had expanded since 2005 and the primary objective of maintaining breeding populations at all focal sites had been achieved. A secondary objective, to maintain the current distribution of Red Squirrels within Wales, was probably not achieved as there were few records of Red Squirrels at sites outside the focal areas where they had previously been recorded.

The primary action for Red Squirrel conservation is the management of Grey Squirrel populations to prevent competition and the spread of disease. Grey Squirrel management is usually undertaken by trapping and humane despatch. Research by APHA, commissioned by UK Squirrel Accord, is underway into fertility control (immunocontraception) for Grey Squirrels. The five-year Research and Development phase is due to be completed in January 2024.

Woodland management is also important for Red Squirrels to ensure sufficient trees providing food are present and good arboreal connectivity.

Evidence from Ireland and Scotland indicates that the presence of Pine Martens is associated with a reduction in Grey Squirrel populations and increases in Red Squirrels. The mechanism for this is not fully understood.

Legal position

Red Squirrels are protected under schedule 5 of the Wildlife and Countryside Act. Offences include: Intentional taking, killing or injuring; Intentionally / recklessly damaging or destroying its place of shelter / protection; or Intentionally / recklessly disturbing it whilst occupying its place of shelter / protection.

Licences can be issued for various purposes including scientific or educational, conservation, preventing the spread of disease and preserving public health or public safety. There is also a defence within the Act whereby an offence will not have been committed if it is the 'incidental result of a lawful operation and could not reasonably have been avoided'.

NRW's role

As the Land Manager of the Welsh Government Woodland Estate (WGWE), which includes 40% of the total Welsh forest resource, NRW manages forests where Red Squirrels are present including on Anglesey, Clocaenog and Tywi Forest.

We also support Red Squirrel populations in how we regulate felling and woodland creation, and how we provide advice, evidence and support for partners.

NRW is supporting the Magical Mammals project which is working to safeguard Red Squirrel populations in Anglesey, Gwynedd and Clocaenog. The project is funded by the National Lottery Heritage Fund and run by the Red Squirrels Trust Wales (RSTW) and Clocaenog Red Squirrels Trust (CRST). NRW is providing annual match funding and staff support over the course of the 5-year project.

NRW is the licencing Authority for licences issued under the Wildlife and Countryside Act.

NRW is responsible for issuing felling licences under the Forestry Act 1967 (as amended). Under the Agriculture (Wales) Act 2023 NRW will have the power to add environmental conditions to felling licences. We are currently working with external stakeholders and Welsh Government colleagues to develop these environmental conditions, which includes conditions for safeguarding Red Squirrels.

NRW led on the development and revision of the RSCPW, working with members of the Wales Squirrel Forum. The plan identifies actions for Red Squirrel conservation including habitat management, Grey Squirrel control and disease risk.

NRW worked with Welsh Government in the development of the GSMAP, which seeks to address both the impacts on Red Squirrels and trees.

NRW is a signatory to the UK Squirrel Accord which aims to secure and expand UK Red Squirrel populations beyond current thresholds and ensure UK woodlands flourish and deliver multiple benefits for future generations of wildlife and people. The accord has funded research into immunocontraception to tackle the Grey Squirrel population.

NRW lets and manages contracts for Grey Squirrel control on the WGWE at Clocaenog Forest and Tywi in mid-Wales.

How we manage our woodlands

All our forests are managed to the UK Forestry Standard which sets out best practice. This includes complying with legislation to protect wildlife. In addition, our forests are independently audited and certified as sustainably managed against the UK Woodland Assurance Standard.

The way in which we manage the land in our care where Red Squirrels are present is set out in *Red Squirrel Guidance for Forest Management on the NRW Managed Estate* which is part of our Land Management Manual. This sets out how our Forest Resource Plans should consider Red Squirrels in the management planning and harvesting of our forests.

We aim to maintain and/or increase Low Impact Silvicultural Systems/Continuous Cover Forestry (LISS/CCF) where forest stability can be maintained to allow arboreal connectivity (corridors) and continuity of future forestry structure to enhance multi-age and diversity.

We carry out species survey before we undertake any work in the forest. Our ecologists check for the presence of protected species, including Red Squirrel and Pine Marten. If evidence of protected species is found we put in mitigation, this could mean an exclusion zone or delaying the work until the species has moved.

Red Squirrels are difficult to survey and monitor due to their secretive nature and low densities in some forests. NRW commissioned research in 2022 to identify a methodology for assessing Red Squirrel population trends on Anglesey. Following a tendering exercise, this work was completed by a consortium between Bangor University and Craig Shuttleworth[1]. The monitoring technique uses observations of Red Squirrels on cameras as an index of population size. Additional work is underway to identify a suitable methodology in low-density populations of upland conifer sites such as Clocaenog and Tywi Forest.

We minimise impacts on Red Squirrels during harvesting operations by not undertaking works where Red Squirrels are present during the period between 1 February and 30 September when there may be dependant young in dreys (nests). When planning harvesting operations, we also aim to maintain an arboreal corridor through or around the edge of the coupe.

We hope the information provides the information you need on the topics raised in the petitioner's letter.

[1] Shannon G, Valle S & Shuttleworth CM. 2022. Using remote activated cameras to estimate relative abundance and habitat preference of red squirrels (Sciurus vulgaris). NRW Evidence Report Series. Report No: 672. 40pp.

P-06-1333 Stop Natural Resources Wales from tree felling that threatens red squirrel survival - Petitioner to Committee, 09 January 2024

Thank you for the opportunity to respond to the NRW 'Briefing note' on Petition P-06-1333 '*Stop Natural Resources Wales from tree felling that threatens red squirrel survival*.'

Regional species management is reliant upon adaptive management. This requires mechanisms to be in place so that plans have flexibility and can evolve quickly to emerging ecological data.

We have recently recommenced meetings with NRW staff to try and ensure this is achieved. However it is early days and there have been false dawns before.

I would like the Petitions Committee to consider keeping this petition open for perhaps 12 months to allow the outcomes of collaborative working to then be reviewed by them. We have already had two petitions criticizing NRW and have shown that the issue is something which commands significant public interest with between 3K & 10K signing in only a few months.

Kind regards

Dr Craig Shuttleworth

Eitem 3.6

P-06-1363 Achubwch ein Gwasanaeth Tân ac Achub

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Gavin Roberts, ar ôl casglu 1,937 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:
Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, ynghyd â'r Awdurdod Tân, yn bwriadu israddio gorsafoedd Y Rhyl a Glannau Dyfrdwy o orsafoedd 24 awr i orsafoedd sydd wedi'u staffio yn ystod y dydd, gan adael y gorsafoedd yn wag gyda'r nos. (Opsiwn 2).

Gwybodaeth ychwanegol:
Dylai Llywodraeth Cymru ystyried yr holl opsiynau i sicrhau y gellir cadw gorsafoedd wedi'u staffio 24 awr y dydd mewn canolfannau trefol mawr fel Y Rhyl, a chymunedau tebyg ym mhob rhan o Gymru. Mae'r tri opsiwn presennol yn cynnig toriadau, cau gorsafoedd ac israddio safonau'r gwasanaethau yn ein trefi arfordirol.

Ar hyn o bryd, mae tair gorsaf amser llawn yng ngogledd Cymru, sef Wrecsam, Glannau Dyfrdwy a'r Rhyl. Mae staff yno 24 awr o'r dydd, 7 diwrnod yr wythnos. O dan y cynigion presennol, gall Y Rhyl a Glannau Dyfrdwy gael eu hisraddio i orsafoedd sydd â staff neu griw yno yn ystod y dydd yn unig, gan ddibynnu ar bersonél ar alw yn ymateb o'u cartrefi gyda'r nos. Ar y cyd â'r terfyn cyflymder 20mya newydd, rhagwelir y gallai fod 8-10 munud o oedi wrth gyrraedd digwyddiad.

Mewn tân, mae pob eiliad yn bwysig, a bydd hyn yn sicr o achosi anafiadau, a hyd yn oed marwolaethau.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Aberconwy
- Gogledd Cymru

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru | **North Wales Fire and Rescue Authority**

Cadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub
Pencadlys y Gwasanaeth Tân ac Achub
Ffordd Salesbury, Parc Busnes Llanelwy
Llanelwy, Sir Dinbych. LL17 0JJ
Ffôn: 01745 535250
www.gwastan-gogcymru.org.uk

Chair of the Fire and Rescue Authority
Fire and Rescue Service Headquarters
Ffordd Salesbury, St. Asaph Business Park
St. Asaph, Denbighshire. LL17 0JJ
Telephone: 01745 535250
www.nwales-fireservice.org.uk

To: petitions@senedd.wales

NWFRA
21 December 2023
Ask for: Lisa Allington
01745 352 688
members.services@northwalesfire.gov.wales

Dear Mr Sargeant,

Re: Petition P-06-1363 Save our Fire and Rescue Service

I am writing in response to your letter on behalf of the Petitions Committee dated 25th October 2023, in connection with the petition highlighted above and the Fire Authority's Emergency Cover Review.

Firstly, to provide Members with clarity regarding consultation timelines, the Emergency Cover Review (ECR) Consultation ran from the 21st of July to the 30th of September 2023. It generated good engagement from the people of North Wales with a total of 1,726 responses. More than 400 people attended community engagement events and more than 480 attended Equality, Diversity and Inclusion sessions. The deadline for consultation responses was midnight on the 30th of September and the North Wales Fire Authority ECR Working Group have met on several occasions since then to discuss the consultation outcomes and options. A full Fire Authority meeting took place on Monday the 18th of December 2023, during which FA Members decided not to progress with any of the options proposed and to continue with the current level of emergency cover. The options considered included the options as consulted on, a variation of option 1 and an option developed and proposed by the Fire Brigades Union (FBU).

Secondly, I would like to take this opportunity to respond to some of the concerns raised in the petitions supporting correspondence ref: P-06-1363 Save our Fire and Rescue Service, Correspondence – Petitioner to Committee, 03.10.23.

Clwyd West MS Darren Millar contacted us regarding his concerns in September 2023 and was provided with further data and analysis in response to these. The impacts of each option on the Clwyd West constituency, Denbighshire and North Wales as a whole, were summarised, including the following:

The consultation options aim to provide a more equitable emergency response across our communities, considering the wide range of incidents that NWFRS respond to, including flooding, wildfires, road traffic collisions, house fires, industrial incidents, water rescues and so on.

Mae croeso i chi gysylltu â'r Awdurdod yn y Gymraeg neu'r Saesneg
You are welcome to contact the Authority in English or Welsh

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

North Wales Fire and Rescue Authority

Cadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub
Pencadlys y Gwasanaeth Tân ac Achub
Ffordd Salesbury, Parc Busnes Llanelwy
Llanelwy, Sir Dinbych. LL17 0JJ
Ffôn: 01745 535250
www.gwastan-gogcymru.org.uk

Chair of the Fire and Rescue Authority
Fire and Rescue Service Headquarters
Ffordd Salesbury, St. Asaph Business Park
St. Asaph, Denbighshire. LL17 0JJ
Telephone: 01745 535250
www.nwales-fireservice.org.uk

Seasonal population changes were considered during the consultation option development and whilst NWFRS's incident volume shows some degree of seasonality with March, April and May tending to busier than the winter months, there is no evidence of incident peaks related to holiday period population movements or variations.

Mr Millar also referenced alternative options proposed by firefighters that maintained the current response model in Rhyl. I would like to reassure Mr Millar and the Petitions Committee Members that staff and the main firefighters' representative body the FBU, were engaged throughout option development, consultation and post consultation option refinement.

In addition to Mr Millar's response, I have some concerns regarding the accuracy of the information which is referred to as additional reading, and I will attempt to address these in the order that they appear in the P-06-1364 correspondence.
The Authority is required to set a balanced revenue budget which must be approved by the full Authority before the commencement of the financial year.

The budget setting process for 2023/24 highlighted the significant budget challenges and financial constraints being experienced across the public sector and recognised the need to identify measures to further reduce the budget requirement.

The Authority approved the net revenue budget for 2023/24 of £43.314 million at its meeting of 16th January 2023 following a series of Member planning meetings. This represents the amount to be levied against constituent local authorities and although it represented a year on year increase of 9.9%, it included the requirement to deliver £1.4million of in year savings and address the impact of the Welsh Government's decision to remove financial support of £0.4 million towards the emergency services national network.

A further amendment was made following the reallocation of £1.08 million of Welsh Government funding which was moved from hypothecated grant received directly, into the revenue support grant issued to local authorities. This change is cost neutral to the local authorities although the net budget to be levied increased to £44.394 million.

The pay negotiations for firefighters concluded in February 2023 for both the 2022/23 and 2023/24 financial years with an increase of 7% and 5% respectively. This is payable from July each year and is above the planning assumptions used when setting the 2022/23 and 2023/24 budgets. All pay awards are subject to national negotiations, the timescales of which are outside of the control of the Authority.

Mae croeso i chi gysylltu â'r
Awdurdod yn y Gymraeg neu'r Saesneg
You are welcome to contact the
Authority in English or Welsh

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

North Wales Fire and Rescue Authority

Cadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub
Pencadlys y Gwasanaeth Tân ac Achub
Ffordd Salesbury, Parc Busnes Llanelwy
Llanelwy, Sir Dinbych. LL17 0JJ
Ffôn: 01745 535250
www.gwastan-gogcymru.org.uk

Chair of the Fire and Rescue Authority
Fire and Rescue Service Headquarters
Ffordd Salesbury, St. Asaph Business Park
St. Asaph, Denbighshire. LL17 0JJ
Telephone: 01745 535250
www.nwales-fireservice.org.uk

Consequently, the underlying financial challenge faced by the Authority for 2023/24 is a recurring shortfall of £2.4 million. In the short-term, it is proposed that the cost pressure will be managed through temporary changes to service delivery in respect of response times and prevention work, deferring expenditure and the use of reserves.

The actions taken avoided the need to raise a supplemental levy during 2023/24 and allowed Fire and Rescue Authority Members the opportunity to consider the options arising from the Emergency Cover Review to provide future financial awareness and stability.

The new training facility that is referenced, is not intrinsically linked to the Emergency Cover Review. Our main training facility at Dolgellau fire station continues to be used for operational training; however, it requires significant investment to extend its medium-term life span for risk critical breathing apparatus and firefighting tactics training and cannot be considered as a long-term option. We want to continue to improve our training provision and be able to provide the very best training facilities for our firefighters, which will in turn ensure we can provide the best possible response and protection services to our communities across North Wales and be able to respond professionally and safely to a wide variety of different types of incidents.

We have identified a site for a new training centre in Denbighshire on the A55 corridor and the final details of the business case continue to be developed.

The suggestion that there is a culture of spending and wastage is simply not true. NWFRS have extended the use of their fire appliances some two years above that of neighbouring FRSs. We work collaboratively across the three Welsh FRSs during larger procurement projects to ensure we source the best value when purchasing equipment and PPE. NWFRS enter onto national frameworks when possible to get the most cost effective, proven solution for the equipment we utilise and we regularly review and extend the useable lifespan of the equipment we supply our firefighters within safe and legal parameters.

The Fire Authority's Budget Scrutiny Group review in great detail department and staffing costs across the Service and have indeed identified potential savings against the 2024/25 budget forecast made prior to the Emergency Cover Review consultation. The decision made by the Fire Authority on the 18th of December, not to progress with any of the ECR options proposed and to continue with the current level of emergency cover, will mean the budget for 2024/25 can now be agreed.

Mae croeso i chi gysylltu â'r Awdurdod yn y Gymraeg neu'r Saesneg
You are welcome to contact the Authority in English or Welsh

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru | **North Wales Fire and Rescue Authority**

Cadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub
Pencadlys y Gwasanaeth Tân ac Achub
Ffordd Salesbury, Parc Busnes Llanelwy
Llanelwy, Sir Dinbych. LL17 0JJ
Ffôn: 01745 535250
www.gwastan-gogcymru.org.uk

Chair of the Fire and Rescue Authority
Fire and Rescue Service Headquarters
Ffordd Salesbury, St. Asaph Business Park
St. Asaph, Denbighshire. LL17 0JJ
Telephone: 01745 535250
www.nwales-fireservice.org.uk

It is heartening that we will be able to achieve this without the loss of any firefighter jobs and without the loss of any of our fire stations. We now will turn our attention to working with our stakeholders to explore how we can work together, within our budget, to provide alternative improvements to emergency cover that meet the needs of our communities across North Wales.

The Emergency Cover Review has been moving at some pace since the close of consultation, with additional meetings beyond the standard schedule taking place, so I apologise for the delay in response.

I hope that this information is useful to Members and if you have any further queries, please do not hesitate to get in touch.

Kind Regards,

Dylan Rees

Cllr Dylan Rees
Chair of the Fire Authority

Mae croeso i chi gysylltu â'r Awdurdod yn y Gymraeg neu'r Saesneg
You are welcome to contact the Authority in English or Welsh

P-06-1363 Save our Fire and Rescue Service - Petitioner to Committee, 09.01.24

Having read the chairs response which was attached. I do disagree with some things he stated.

He disputed that the service had a culture of spending and that all finances were strictly controlled. However if it wasn't for the fire brigades union (FBU) stepping in they would have gone ahead with the direct entry scheme costing countless more money than the standard promotional process, The FBU also stepped in to halt the service employing another deputy chief fire officer.

The Service have also just spent hundreds of thousand of pounds on a Fire Cover review, which the Fire Authority threw out at the meeting on the 18th December.

I would now hope that we the FBU can work together with the Fire Authority and management and come up with a solution to this issue without the need for any job losses or station downgrades.

Kind regards

P-06-1375 Cynnal etholiad Senedd yn gynnar

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Graham Bishop, ar ôl casglu 15,439 o lofnodion.

Geiriad y ddeiseb:
Ar ôl i Mark Drakeford a'i blaid Lafur barhau i fethu, rydym yn gofyn am etholiad cynnar er mwyn inni gael cyfle i bleidleisio am blaid lywodraethu newydd yng Nghymru. Ymhlith methiannau Llafur Cymru mae'r ffordd y maent wedi ymdrin â'r pandemig covid, yn rheoli systemau addysg alwedigaethol Cymru a hefyd eu methiant diweddaraf… y terfynau cyflymder 20mya newydd sy'n cael eu cyflwyno yng Nghymru. Mae economi Cymru yn methu ac mae angen newid. Mae'n bryd inni gael arweinydd newydd yn y Senedd.

Gwybodaeth ychwanegol:
https://www.business-live.co.uk/opinion-analysis/labour-been-disaster-welsh-economy-25470185.

Mae hyn fwy neu lai yn cwmpasu popeth er mai barn ydyw ac nid yw'n ffeithiol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Wrecsam
- Gogledd Cymru

Y Gwir Anrh/Rt Hon Mark Drakeford AS/MS
Prif Weinidog Cymru/First Minister of Wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-06-1375
Ein cyf/Our ref FM -/00621/23

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau

29 Tachwedd 2023

Annwyl Jack

Rwyf yn ymateb i'ch llythyr am Ddeiseb P-06-1375.

Mae dwy sefyllfa lle y mae Deddf Llywodraeth Cymru 2006 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Llywydd drefnu etholiad cyffredinol eithriadol:

(i) yn gyntaf, pan fo o leiaf dwy ran o dair o'r Senedd yn penderfynu, o dan adran 5(2), y dylai gael ei diddymu;
(ii) yn ail, pan fo un o'r digwyddiadau a ddisgrifir yn adran 47(2) yn digwydd, yn unol ag adran 5(3), a phan fo'r Senedd yn methu ag enwebu aelod o'r Senedd i'w benodi'n Brif Weinidog o fewn 28 diwrnod i'r digwyddiad hwnnw.

Un o'r digwyddiadau a ddisgrifir yn adran 47(2) yw pan fo'r Senedd (drwy fwyafrif syml) yn penderfynu nad oes gan Weinidogion Cymru hyder y Senedd bellach. Felly, os bydd y Senedd yn penderfynu nad oes gan Weinidogion Cymru hyder y Senedd bellach, ac yn methu ag enwebu Prif Weinidog newydd o fewn 28 diwrnod, byddai'n ofynnol i'r Llywydd drefnu etholiad cyffredinol eithriadol.

Er mwyn cyflawnrwydd, mae adran 4 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 hefyd yn galluogi'r Llywydd i ddwyn ymlaen dyddiad etholiad cyffredinol arferol. Er hynny, ni ellid defnyddio'r pŵer hwn ond i ddwyn y dyddiad ymlaen un mis (felly, gallai etholiad nesaf y Senedd gael ei gynnal ym mis Ebrill 2026 yn hytrach na mis Mai 2026).

Hoffem gyfeirio'r Pwyllgor at yr Adroddiad Blynyddol sy'n nodi record y llywodraeth hon.

Mark Drakeford

MARK DRAKEFORD

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru
Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Bydd gohebiaeth sy'n dod i law yn Gymraeg yn cael ei hateb yn Gymraeg, ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

P-06-1375 Initiate an early senedd election – Correspondence from the petitioner to the Committee, 09.01.24

My thoughts on the matter, it's difficult to say really. I don't believe that the senedd would vote in favour of an early election.

It is clear to see that the current government does not have success for Wales or welsh people in their minds. Education & NHS are at the worst standards that I can ever remember and with the introduction of a blanket 20mph limit it has devasted the tourism industry. Public transport is diabolical at the moment, I can see that from the inside as I work as a bus driver... People come to the buses because the trains are either severely delayed or cancelled totally, only to be met with buses having the same issues, delayed or not running.

Being in a border county (wrexham) and driving cross border bus services (oswestry) a high volume of people I speak to simply refuse to drive into Wales because of the 20mph.

Labour used to be the people's party. Now it seems they refuse to listen to the voters. I for one will never vote for Welsh Labour again and if I'm completely honest, I'm very tempted to move my family out of Wales across the border into oswestry.

I look forward to being able to watch the debate on this matter, however I feel I already know what will happen.

Many thanks

Eitem 4

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Jayne Bryant AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

SeneddPlant@senedd.cymru

21 Rhagfyr 2023

Annwyl Jayne,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 21 Tachwedd at y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd ynghylch cludiant i ddysgwyr. Rwy'n ymateb gan fod y Dirprwy Weinidog yn sâl.

Rwy'n gwerthfawrogi'r gwaith pwysig y mae'r Pwyllgor yn ei wneud yn y maes hwn a'r sylwadau a wnaed gan deuluoedd, pobl ifanc a'r sefydliadau sy'n eu cynrychioli. Rwy'n cydymdeimlo â'r pryderon a godwyd mewn perthynas â theithio gan ddysgwyr ac yn cydnabod pwysigrwydd y mater hwn i rieni, plant a phobl ifanc.

Mae teithio gan ddysgwyr yn faes cymhleth trawsbynciol. Fel y mae aelodau'r Pwyllgor yn ei wybod, Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) yw'r fframwaith deddfwriaethol sy'n sail i gludiant i ddysgwyr yng Nghymru. Cyhoeddwyd adolygiad o'r Mesur hwn yn 2022 a chynhaliwyd ymarfer dadansoddi a gwerthuso mewnol pellach yn gynharach eleni. Mae'r darnau hyn o waith yn adlewyrchu canfyddiadau gwahanol ddarnau o waith gan y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg, bod anghenion cludiant i ddysgwyr yn gymhleth, yn ogystal â'r rhwydweithiau, yr offer a'r adnoddau sydd eu hangen i ddarparu gwasanaethau cludiant effeithiol o'r cartref i'r ysgol.

Fodd bynnag, er gwaethaf yr heriau hyn, credwn fod cyfleoedd i ddulliau arloesol gael eu rhoi ar waith i wella cysondeb a darparu cymorth teithio i ddysgwyr ledled Cymru. Nodir y cyfleoedd hyn yn yr Adroddiad Argymhellion ynghylch Teithio gan Ddysgwyr a gyhoeddir ym mis Ionawr 2024. Mae'r adroddiad yn nodi llwybr cymedrol i ddatblygu cynnig teithio diogel a chynaliadwy i ddysgwyr sy'n cyd-fynd â pholisïau a dyheadau Llywodraeth Cymru, gan

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

adlewyrchu newidiadau deddfwriaethol sydd wedi digwydd ers cyflwyno'r Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) yn 2008.

Diolch am godi canfyddiadau'r Pwyllgor gyda mi. Rwyf wedi mynd i'r afael â phob un o'ch themâu yn eu tro er hwylustod.

Y dystiolaeth a gasglwyd: Beth yw eich barn ar y dystiolaeth a gasglwyd gennym? A yw hyn yn adlewyrchu eich dealltwriaeth o'r materion ledled Cymru, a'r effaith y gall ei chael ar fynediad i addysg a gofal plant?

Bydd gennym ddiddordeb i ddarllen adroddiad terfynol adolygiad presennol y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ynghylch a oes gan blant a phobl ifanc anabl fynediad cyfartal at addysg a gofal plant, a diolchwn i'r Pwyllgor am edrych ar y mater pwysig hwn.

Yn y cyfamser, rwy'n gwerthfawrogi eich bod yn rhannu'n uniongyrchol â mi'r canfyddiadau perthnasol ynghylch profiadau plant a phobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) o deithio i'w mannau dysgu ac oddi yno a'r effaith y gall hynny ei chael ar aelodau ehangach o'r teulu.

Mae dysgwyr ag ADY yn aml yn wynebu mwy o rwystrau cymdeithasol, nid yn unig o ran eu dysgu. Felly, rydym yn disgwyl bod gofal ychwanegol yn cael ei gymryd ar gyfer dysgwyr sy'n agored i niwed sy'n cael mynediad at gludiant a ddarperir gan awdurdodau lleol, er mwyn sicrhau mwy o gysondeb o ran eu diogelwch a'u lles.

Mae'r Cynllun Datblygu Unigol (CDU) yn cynnwys darpariaeth i anghenion cludiant i blant a phobl ifanc ag ADY gael ei gofnodi, ac mae'n gyfle i unigolion, eu teuluoedd a'r awdurdod perthnasol sicrhau bod y ddarpariaeth briodol yn cael ei cheisio. Gall cwblhau'r adran trefniadau teithio mewn Cynlluniau Datblygu Unigol, pan fo'n berthnasol, helpu i gydlynu a darparu cludiant ysgol i'r dysgwyr mwyaf agored i niwed.

Rydym yn clywed am ddysgwyr ag ADY yn wynebu anawsterau cludiant wrth gael mynediad i addysg bellach a bod y ddarpariaeth o ran cludiant yn anghyson ledled Cymru. Fel y mae'r llythyr yn awgrymu gall hyn fod yn broblem arbennig i'r rhai dros 19 oed. Yn aml, bydd dysgwyr ag ADY mwy cymhleth yn aros yn yr ysgol nes eu bod tua 19 oed cyn parhau â'u haddysg mewn coleg addysg bellach.

Rydym yn ymwybodol o'r hyfforddiant teithio annibynnol rhagorol y mae Cyngor Caerdydd yn ei gyflwyno i bobl ifanc i ddarparu sgiliau gydol oes iddynt allu cael mynediad at fannau dysgu, cyflogaeth a chyfleoedd cymdeithasol drwy roi'r sgiliau a'r hyder iddynt ddefnyddio trafnidiaeth gyhoeddus. Er na fydd y math hwn o ymyrraeth yn addas i bawb, hoffem annog mwy o awdurdodau lleol, a sefydliadau dysgu i ystyried opsiynau amgen.

Mae cludiant i weithgareddau allgyrsiol, gan gynnwys darpariaeth fel clybiau brecwast, yn fater heriol sy'n wynebu pob plentyn a pherson ifanc. Nid yw'r ddeddfwriaeth bresennol yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu cludiant ar gyfer y gweithgareddau hyn. Gwnaeth adolygiad 2022 o'r Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) dynnu sylw at y ffaith, hyd yn oed os oedd gennym yr adnoddau ariannol i gefnogi darpariaeth o'r fath, bod y gwendid mewn rhwydweithiau a seilwaith presennol yn gwneud gweithredu ac ehangu'r ddarpariaeth yn anodd. Yn syml, nid oes gennym y gyrwyr bysiau, y gweithredwyr bysiau, na'r capasiti yn adeiladau ein hysgolion na'r adnoddau lleol i allu darparu cludiant ysgol ar gyfer gweithgareddau allgyrsiol ar ben y ddarpariaeth statudol. Mae ein dyheadau i gyflwyno rhwydwaith bysiau wedi'i fasnachfreinio sy'n cael ei lywio'n lleol, wedi'i ategu gan rwydweithiau trafnidiaeth gymunedol, gobeithio, yn cynnig cyfleoedd i fynd i'r afael â rhai o'r

materion hygyrchedd hyn i blant a phobl ifanc ledled Cymru drwy fanteisio i'r eithaf ar yr adnoddau sydd ar gael.

Mae'r adroddiad Argymhellion ynghylch y Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) yr ydym yn gobeithio ei gyhoeddi yn fuan yn argymell diweddaru'r ddogfen ganllawiau statudol ar unwaith i wella cysondeb o ran y ddarpariaeth ar draws yr awdurdodau lleol, a sicrhau ei bod yn cyd-fynd â'r newidiadau deddfwriaethol sydd wedi digwydd gan gynnwys deddfu Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018. Bydd y dystiolaeth rydych wedi'i chyflwyno yn helpu i lywio'r gwaith o ddiweddaru'r dogfennau canllaw hyn. Bydd hyn yn cynnwys sicrhau bod awdurdodau lleol a phartneriaid cyflawni eraill yn ystyried arferion gorau o ran caffael contractau i gynnwys safonau gofynnol o ymwybyddiaeth a hyfforddiant ynghylch cludo plant ag ADY.

Adroddiad Absenoldeb Disgyblion:
A allwch chi amlinellu safbwynt presennol Llywodraeth Cymru ar ein hargymhelliad?

Mae'r rhesymau dros absenoldeb mewn ysgolion yn amlochrog. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i archwilio'r achosion o ran lefelau isel o bresenoldeb dysgwyr mewn ysgolion, a sut y gellid mynd i'r afael â hyn ar lefel leol a chenedlaethol. Byddwn yn defnyddio'r canfyddiadau i lywio datblygiadau ac ymyriadau polisi.

Ein huchelgais fydd darparu dull dysgwr yn gyntaf o ran teithio gan ddysgwyr, ond mae'n rhaid i ni fod yn realistig o safbwynt yr heriau y tynnwyd sylw atynt yn yr adolygiad cyntaf ynghylch rhwydweithiau, offer ac adnoddau trafnidiaeth sydd eu hangen i ddarparu gwasanaethau effeithiol ar gyfer cludiant o'r cartref i'r ysgol. Fe wnaeth yr ymarfer gwerthuso a dadansoddi mewnol a gynhaliwyd yn gynharach eleni gasglu ystod eang o dystiolaeth leol, genedlaethol a rhyngwladol i nodi dulliau arloesol o ddarparu trefniadau teithio i ddysgwyr. Mae awdurdodau lleol ledled Cymru eisoes yn defnyddio rhai arferion rhagorol ac arloesol i wneud y mwyaf o adnoddau i wella'r ddarpariaeth trafnidiaeth i ddysgwyr a'r gymuned ehangach. Rydym am ymgorffori'r strwythurau cywir fel y gall awdurdodau lleol a phartneriaid cyflawni eraill rannu a lledaenu arferion gorau i wella cysondeb y ddarpariaeth, ac i sicrhau bod y seilwaith trafnidiaeth ar waith i leihau unrhyw rwystrau o ran cael mynediad at addysg.

Deisebau:
Wrth i ni nesáu at ddiwedd y flwyddyn, a allwch chi roi gwybod beth sydd wedi digwydd ers i'r cyngor hwn gael ei gyflwyno i chi dros yr haf? Beth fydd y camau nesaf, a phryd y byddant yn arwain at newid ar lawr gwlad i ddysgwyr ledled Cymru? Er ein bod yn cydnabod y cymhlethdodau sy'n ymwneud â theithio gan ddysgwyr a'r heriau ariannol parhaus a wynebir ar draws y sector cyhoeddus, credwn fod gwir angen cyflymdra a brys wrth ymdrin â'r mater pwysig hwn.

Cynhaliwyd ymarfer dadansoddi a gwerthuso mewnol yn gynharach eleni. Bydd copi o'r adroddiad hwn sy'n amlinellu cyfres o argymhellion i wella cysondeb ac ansawdd y ddarpariaeth cludiant i ddysgwyr ledled Cymru, yn cael ei anfon i'r Pwyllgor.

Y Comisiynydd Plant:
Byddem yn croesawu eich barn ar argymhelliad y Comisiynydd ar gyfer cynllun peilot trafnidiaeth gyhoeddus am ddim i blant a phobl ifanc o dan 18 oed yn ystod tymor y Senedd hon.

Un o brif amcanion Strategaeth Drafnidiaeth Llywodraeth Cymru, Llwybr Newydd, yw lleihau cost teithio cynaliadwy i **bawb** yng Nghymru, gan gynnwys pobl ifanc.

O fewn y model gweithredu presennol bydd plant hyd at 5 oed yn cael teithio am ddim ar fysiau lleol pan fyddant yng nghwmni oedolyn. Bydd y rhai rhwng 5 oed a hyd at 16 oed hefyd yn gallu derbyn naill ai tocyn hanner pris neu 1/3 oddi ar y pris bws arferol, yn dibynnu ar y gweithredwr bws, neu os yw'r gwasanaeth yn gweithredu o dan gontract i'r awdurdod lleol.

Rydym wedi edrych ar amrywiaeth o opsiynau i wneud teithio ar drafnidiaeth gyhoeddus yn haws, yn fwy hygyrch ac yn fforddiadwy i bawb yn y gymuned drwy symleiddio'r system brisiau a thocynnau. Rydym wedi ymgymryd â darn cynhwysfawr o waith cynllunio ynghylch opsiynau i ddarparu cynnig 'Prisiau Siwrneiau Tecach' i deithwyr bysiau yng Nghymru, sydd wedi cynnwys y posibilrwydd o gyflwyno cap ar docynnau sengl, tocynnau parth, tocynnau bws a thrên integredig a thocynnau ychwanegol i bobl ifanc. Mae rhai o'r mentrau hyn yn cael eu treialu ar hyn o bryd ar rwydwaith TrawsCymru a weithredir gan Trafnidiaeth Cymru, a byddwn yn defnyddio'r hyn a ddysgwyd yn sgil hynny i lywio datrysiad hirdymor, cynaliadwy a fforddiadwy a fydd yn annog newid dulliau teithio i bawb.

O dan y model gweithredu presennol, yr unig ffordd y gallwn gynnig teithio am bris rhatach neu am ddim yw trafod trefniadau ad-dalu gyda gweithredwyr sydd wedi profi i fod yn gostus, fel y gwelwyd gyda'r cynnig teithio am ddim i rai dan 22 oed yn yr Alban. Bydd y Bil Bysiau arfaethedig, y byddwn yn ei gyflwyno gerbron y Senedd yn 2024, yn rhoi cyfle i ni edrych o'r newydd ar ddarpariaeth gwasanaethau bysiau ledled Cymru, gan gynnwys bwrw ymlaen â'n gwaith ar brisiau siwrneiau tecach (ac felly'r posibilrwydd o ran darpariaeth ychwanegol ar gyfer plant a phobl ifanc). Gan fod ein hamcanion yn uchelgeisiol, bydd y diwygiadau hyn yn cymryd amser, ond mae'n hanfodol ein bod yn cael hyn yn iawn i gefnogi holl ddinasyddion Cymru.

Yn y cyfamser, rydym yn ariannu ac yn darparu'r cynllun FyNgherdynTeithio ar gyfer pobl ifanc 16 i 21 oed sy'n darparu tua 1/3 oddi ar gost teithio ar fysiau. Mae nifer o docynnau rhwydwaith bysiau rhatach ar gael ledled Cymru hefyd, a nifer o gyfleoedd ar gyfer prisiau teithio rhatach ar rwydwaith rheilffyrdd Trafnidiaeth Cymru. Mae'r adroddiad a gyhoeddwyd yn ddiweddar gan Senedd Ieuenctid Cymru, *Ffyrdd Gwyrdd,* wedi tynnu sylw at yr angen i wneud rhagor o waith i sicrhau bod plant a phobl ifanc yn ymwybodol o'r cynlluniau hyn. Felly, rydym wedi gofyn i Trafnidiaeth Cymru gynnal ymgyrch i godi proffil y gostyngiadau sydd ar gael i blant a phobl ifanc sy'n teithio ar drafnidiaeth gyhoeddus.

Plant yng Nghymru:
Pa waith y mae Llywodraeth Cymru yn ei wneud i liniaru pwysau costau byw ar gostau trafnidiaeth i blant, pobl ifanc a'u teuluoedd?

Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid i awdurdodau lleol ar gyfer darpariaeth cyn-16 mewn ysgolion drwy'r Setliad Refeniw Llywodraeth Leol, a hynny ar ffurf y Grant Cynnal Refeniw (RSG). Nid yw'r Grant Cynnal Refeniw wedi'i glustnodi, mae'r cyllid a roddir i bob awdurdod ar gael iddo ei wario fel y gwêl yn briodol ar yr amrywiaeth o wasanaethau y mae'n gyfrifol amdanynt, gan gynnwys cludiant i'r ysgol. Wrth benderfynu ar lefel y cyllid sydd ei angen i gyflawni eu dyletswyddau statudol, caiff awdurdodau lleol ddefnyddio ffynonellau cyllid eraill y tu allan i'r Grant Cynnal Refeniw.

Yn 2022/23 nododd awdurdodau lleol gyfanswm gwariant o £160 miliwn ar gludiant o'r cartref i'r ysgol. Mae'r data diweddaraf a gyhoeddwyd sy'n amlinellu gwariant awdurdodau lleol ar addysg, gan gynnwys teithio gan ddysgwyr, ar gael yn y ddolen ganlynol: *Gwariant refeniw addysg, yn ôl awdurdod a gwasanaeth (£ mil) (llyw.cymru)*

Fel yr amlinellwyd uchod, rydym wedi ymrwymo, ynghyd â Trafnidiaeth Cymru, i fwrw ymlaen â darn o waith i gynnal ymgyrch wedi'i thargedu a datblygu adnoddau perthnasol a hygyrch,

er mwyn sicrhau bod plant a phobl ifanc yn ymwybodol o'r holl gymorth trafnidiaeth gyhoeddus y gallant gael gafael arno, gan gynnwys:

- Mae plant hyd at 5 oed yn teithio am ddim ar wasanaethau bysiau ledled Cymru, ac yna rhwng 5 oed a hyd at 16 oed maent yn teithio naill ai am hanner pris neu ddwy ran o dair oddi ar y pris arferol i oedolion.

- Mae “FyNgherdynTeithio” Llywodraeth Cymru yn gynllun teithio rhatach, sydd ar gael i bob person ifanc rhwng 16 a 21 oed. Mae'r cynllun hwn gwerth £2 filiwn yn darparu tua 30% oddi ar bris tocyn bws arferol i oedolion ar wasanaethau bysiau lleol ledled Cymru. I gael rhagor o fanylion am y cynllun, cliciwch ar y ddolen ganlynol: Hafan ❤ FyNgherdynTeithio | Llywodraeth Cymru.

- Yn ogystal, mae nifer o docynnau bws rhatach yn cael eu cynnig gan y gwahanol weithredwyr bysiau ledled Cymru.

- Gall plant dan 11 oed deithio am ddim ar wasanaethau rheilffyrdd a weithredir gan Trafnidiaeth Cymru, a gall y rhai dan 16 deithio am ddim ar wasanaethau Trafnidiaeth Cymru yn ystodau cyfnodau tawelach pan fyddant yn teithio gydag oedolyn sy'n prynu tocyn.

- Yn ogystal, mae'r cerdyn rheilffordd 16-17 Saver ar gael i'w ddefnyddio ar bob gwasanaeth rheilffordd ledled Cymru a Lloegr, gan gynnig 50% oddi ar y rhan fwyaf o docynnau trên bob dydd o'r flwyddyn heb unrhyw gyfyngiadau amser a dim isafswm pris am gost flynyddol o £30.

- Gellir defnyddio'r grant Lwfans Cynhaliaeth Addysg ar gyfer addysg bellach i gefnogi costau teithio: Lwfans Cynhaliaeth Addysg, cyllid ar gyfer Addysg Bellach | Cyllid Myfyrwyr Cymru

Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi llunio rhestr o gymorth a chyngor i helpu unigolion a theuluoedd gyda chostau byw. Mae'r wybodaeth hon yn cael ei diweddaru'n rheolaidd ac mae ar gael ar y ddolen ganlynol: Cael help gyda chostau byw | LLYW. CYMRU

Senedd Ieuenctid Cymru:
Beth yw eich barn ar yr argymhellion a wnaed gan Senedd Ieuenctid Cymru?

Gweler ynghlwm Atodai A, ein hymateb ysgrifenedig i Senedd Ieuenctid Cymru.

Pwysau ariannol ar awdurdodau lleol:
I ba raddau y mae Llywodraeth Cymru yn monitro newidiadau yn narpariaeth awdurdodau lleol o ganlyniad i gyfyngiadau ariannol; a'r effaith y mae hynny wedyn yn ei chael ar ymgysylltiad a phresenoldeb dysgwyr?

Rydym yn monitro'r ddarpariaeth o ran cludiant i'r ysgol yr awdurdodau lleol yn ofalus drwy ein gwaith gyda'r Gymdeithas Swyddogion Cydgysylltu Trafnidiaeth (ATCO), sy'n darparu fforwm i awdurdodau lleol godi unrhyw bryder ar y mater hwn. Fel rhan o'r ymarfer dadansoddi a gwerthuso diweddar, gwnaethom adolygu cludiant o'r cartref i'r ysgol pob un o'r 22 awdurdod lleol a chawsom ymatebion i'r arolwg gan 14 awdurdod lleol a roddodd wybodaeth am eu costau, modelau cyflawni, materion a rhwystrau sy'n gysylltiedig â chludiant o'r cartref i'r ysgol mewn perthynas â'r Mesur a'r canllawiau cysylltiedig.

Mae rhai arferion rhagorol iawn wedi'u nodi gydag awdurdodau lleol yn meddwl yn greadigol ac yn arloesol am eu darpariaeth teithio gan ddysgwyr. Er enghraifft, y ddarpariaeth

hyfforddiant teithio annibynnol buddsoddi i arbed yng Nghaerdydd a Chyngor Sir Fynwy yn adolygu eu darpariaeth o ran trafnidiaeth gymunedol ac yn cydweithio â gweithredwyr bysiau i wneud y gorau o'r cyfleoedd i blant a phobl ifanc ddefnyddio rhwydweithiau trafnidiaeth gyhoeddus i gael mynediad i'w mannau dysgu. Rydym yn cefnogi ac yn annog mwy o'r dull integredig hwn a darparu gwasanaethau cydgysylltiedig ledled Cymru.

Rwy'n gobeithio bod y llythyr hwn yn rhoi'r sicrwydd sydd ei angen ar eich pwyllgor ar hyn o bryd.

Yn gywir

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

Julie James AS/MS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Delyth Lewis
Staff Comisiwn y Senedd
Senedd Ieuenctid Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

Delyth.Lewis@senedd.cymru

21 December 2023

Annwyl Aelodau Senedd Ieuenctid Cymru,

Diolch am yr Adroddiad Ffyrdd Gwyrdd a gyhoeddwyd gan eich Pwyllgor Hinsawdd a'r Amgylchedd. Rwy'n eiriolwr brwd dros newid dulliau teithio ac annog pobl i adael eu ceir a theithio'n gynaliadwy, naill ai drwy deithio llesol neu ar drafnidiaeth gyhoeddus, ac mae canfyddiadau eich gwaith yn gyfraniad pwysig at hyrwyddo'r agenda hon ymhellach.

Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at faterion, safbwyntiau a heriau pwysig iawn ac rydym ni, fel llywodraeth, yn croesawu hyn. Hoffwn eich sicrhau bod Gweinidogion a swyddogion wedi astudio cynnwys ac argymhellion yr adroddiad yn fanwl a bydd eich canfyddiadau yn helpu i lywio'r polisïau y byddwn yn eu datblygu a'u rhoi ar waith wrth inni barhau ar ein taith drawsnewidiol i ddatblygu rhwydwaith trafnidiaeth integredig ledled Cymru.

Mae llawer o'ch argymhellion yn cyd-fynd â'n dyheadau a nodir yn Llwybr Newydd, sef ein Strategaeth Drafnidiaeth, lle rydym wedi nodi uchelgeisiau clir i greu rhwydwaith trafnidiaeth gyhoeddus a theithio llesol integredig sy'n hygyrch, yn gynaliadwy ac yn effeithlon i bobl Cymru.

Rydym ar gamau cynnar y broses hon. Bydd y Bil Bysiau, yr ydym yn bwriadu ei gyflwyno gerbron y Senedd y flwyddyn nesaf, yn gam mawr tuag at gyflawni ein huchelgeisiau. Mae'r Bil yn cynnig cyfle inni ystyried o'r newydd y ffordd y darperir gwasanaethau bysiau ledled Cymru drwy symud oddi wrth rwydwaith masnachol (lle mae gweithredwyr bysiau preifat yn pennu pa lwybrau y maent yn eu rhedeg a faint y maent yn ei godi) i fodel cyflawni ar ffurf masnachfreintiau. Mae masnachfreinio gwasanaethau bysiau yn galluogi'r awdurdod masnachfreinio (sef Llywodraeth Cymru, yn ôl y bwriad) i nodi agweddau allweddol ar wasanaethau bysiau, gan gynnwys llwybrau, amserlenni, prisiau siwrneiau, oriau gweithredu a safonau ansawdd gwasanaethau – sef llawer o'r themâu a grybwyllir gan eich argymhellion. Bydd gweithredwyr bysiau felly'n gyfrifol am redeg y gwasanaethau hyn yn unol â chontractau

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

a ddyfernir gan yr awdurdod masnachfreinio. Gan fod ein nodau yn uchelgeisiol, bydd y diwygiadau hyn yn cymryd amser, ond mae'n hanfodol ein bod yn gwneud hyn yn gywir er mwyn cefnogi holl ddinasyddion Cymru.

Trafnidiaeth Cymru sy'n gyfrifol am gyflawni gweledigaeth Llywodraeth Cymru o gael rhwydwaith trafnidiaeth diogel, integredig, fforddiadwy, hygyrch ac o ansawdd uchel. Yn 2022, cyflwynodd Trafnidiaeth Cymru, gyda chymorth y Comisiynydd Plant, Siarter Plant a Phobl Ifanc. Gan adeiladu ar y gwaith hwn, rydym wedi gofyn iddi gyflymu'r broses o sefydlu Grŵp Cynghori Plant a Phobl Ifanc y gofynnir iddo ystyried opsiynau ar gyfer rhoi argymhellion eich adroddiad ar waith.

Byddaf yn mynd drwy bob argymhelliad yn ei dro fel bod gennych ddealltwriaeth glir o'n safbwynt a, lle y bo'n berthnasol, y camau y byddwn yn eu cymryd.

THEMA – YMWYBYDDIAETH A DEALLTWRIAETH

Argymhelliad 1:
Mannau dysgu i roi mwy o bwyslais ar wella dealltwriaeth pobl ifanc o ymarferoldeb sut y gallant deithio'n gynaliadwy yn eu hardal leol.

Ymateb Llywodraeth Cymru:
Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno â'r teimladau yn yr argymhelliad hwn a byddwn yn parhau i gefnogi mannau dysgu i ddatblygu'r adnoddau sydd eu hangen arnynt i annog a hyrwyddo teithio cynaliadwy yn eu hardal leol.

Rydym yn parhau i fuddsoddi mewn hyrwyddo Teithio Llesol ac rydym wedi gweithio gyda Sustrans yn ddiweddar i helpu ysgolion i ddatblygu Cynlluniau Teithio Llesol Ysgolion, sy'n ceisio nodi rhwystrau i deithio llesol i'r ysgol a mynd i'r afael â nhw, er mwyn helpu i gynyddu nifer y disgyblion a'r staff sy'n cerdded, yn sgwtera neu'n beicio'n rheolaidd.

Lansiwyd cyfres o adnoddau a dulliau gweithredu ar 4 Hydref eleni ac maent ar gael, ar-lein, i'w defnyddio gan fannau dysgu. Mae'r buddsoddiad hwn yn cyd-fynd â'n rhaglen Teithiau Llesol hirsefydlog, a hyfforddiant beicio a hyfforddiant cerddwyr ifanc.

Mae rhaglen Cerdded i'r Ysgol newydd, a gaiff ei chyflwyno gan Living Streets, wedi dechrau gweithio gydag awdurdodau lleol ac ysgolion a bydd ar waith am ddwy flynedd gan roi'r sgiliau a'r adnoddau i ysgolion a'u dysgwyr sydd eu hangen arnynt i gefnogi teithio cynaliadwy.

Argymhelliad 2:
Mwy o ymdrechion i hyrwyddo teithio cynaliadwy, a chynlluniau fel FyNgherdynTeithio.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno y dylai plant, pobl ifanc, eu teuluoedd a phobl ddylanwadol eraill yn eu bywydau fod yn gwbl ymwybodol o'r holl fanteision a chyfleoedd sydd ar gael iddynt i deithio'n gynaliadwy.

Roedd gweld mai dim ond cyfran isel o'r rhai a ymatebodd i'r arolwg oedd yn gwybod am gynllun FyNgherdynTeithio yn destun pryder. Er y caiff ysgolion a cholegau wybod am y fenter bob blwyddyn, ac er ein bod wedi gofyn i bartneriaid cyflawni, fel y Comisiynydd Plant, hyrwyddo'r mentrau hyn hefyd, mae'r adroddiad yn dangos bod angen gwneud mwy o waith i hyrwyddo'r budd hwn.

Byddwn yn ystyried opsiynau gyda Trafnidiaeth Cymru i ddatblygu adnoddau cyfathrebu wedi'u teilwra i'w defnyddio gan ysgolion, colegau, awdurdodau lleol a rhanddeiliaid allweddol eraill, fel Senedd Ieuenctid Cymru, er mwyn hyrwyddo'r budd hwn i ymgeiswyr cymwys.

Credwn y dylai ymgyrch sy'n targedu pobl ifanc gael ei chyd-greu gyda phobl ifanc, drwy Grŵp Cynghori Plant a Phobl Ifanc Trafnidiaeth Cymru a gaiff ei sefydlu ddechrau 2024, a byddwn yn gofyn i'r grŵp flaenoriaethu'r argymhelliad hwn.

THEMA - FFORDDIADWYEDD

Argymhelliad 3:
Cyflwyno trafnidiaeth gyhoeddus am ddim i bobl o dan 25 oed.

Ymateb Llywodraeth Cymru:
Un o nodau allweddol Strategaeth Drafnidiaeth Llywodraeth Cymru, Llwybr Newydd, yw lleihau cost teithio cynaliadwy i bawb yng Nghymru, gan gynnwys pobl ifanc, ac rydym yn ystyried amrywiaeth o opsiynau ar hyn o bryd i wneud teithio ar drafnidiaeth gyhoeddus yn fwy fforddiadwy i bawb yn y gymuned, gan gynnwys pobl dan 25 oed drwy symleiddio'r system prisiau siwrneiau a thocynnu.

Rydym wedi ymgymryd â darn cynhwysfawr o waith cynllunio mewn perthynas ag opsiynau i gyflwyno cynnig ‘Prisiau Siwrneiau Tecach’ i deithwyr bysiau yng Nghymru, sydd wedi cynnwys y posibilrwydd o gyflwyno opsiwn ychwanegol ar gyfer tocynnau i bobl ifanc.

Fodd bynnag, rydym wedi cael setliad ariannu heriol gan Lywodraeth y DU. Yn dilyn pandemig COVID-19, rydym wedi gorfod blaenoriaethu ein cyllid ar gyfer bysiau er mwyn sicrhau bod gwasanaethau bysiau hanfodol yn cael eu cynnal wrth gadw prisiau siwrneiau mor isel â phosibl drwy'r amodau a nodir yn y Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau a'r Gronfa Bontio bresennol ar gyfer Bysiau, sydd wedi cynnal y diwydiant bysiau yn llwyddiannus dros y ddwy flynedd ddiwethaf.

Erbyn diwedd y flwyddyn ariannol hon, bydd Llywodraeth Cymru wedi darparu dros £200m o gyllid brys i ddiogelu ein rhwydwaith bysiau ledled Cymru ers dechrau pandemig COVID-19.Mae hyn yn golygu nad ydym wedi gallu gwneud cynnydd mor gyflym ag yr hoffem mewn perthynas â'n hymrwymiadau Prisiau Siwrneiau Tecach. Pan fydd y sefyllfa ariannol yn gwella, rydym yn awyddus i ddatblygu'r gwaith hwn a byddwn yn parhau i weithio gyda phlant a phobl ifanc er mwyn datblygu unrhyw ymyriadau yn y dyfodol.

Argymhelliad 4:

Cyflwyno cynlluniau i gefnogi pobl ifanc i gael mynediad at offer fel beiciau a hyrwyddo’r cynlluniau’n effeithiol.

Ymateb Llywodraeth Cymru:
Rydym yn cydnabod bod mynediad at feiciau, yn ogystal â diffyg mannau storio beiciau diogel, yn rhwystr pwysig i gynyddu nifer y bobl sy'n beicio. Drwy ein grantiau i awdurdodau lleol, mae Llywodraeth Cymru wedi ariannu fflydoedd beiciau i ysgolion fel bod beiciau sy'n addas i'r ffordd fawr ar gael ar gyfer hyfforddiant beicio ac i fynd ar deithiau yn ystod y diwrnod ysgol.

Rydym wedi cefnogi cynlluniau rhannu beiciau cyhoeddus mewn lleoedd fel Caerdydd, Bro Morgannwg ac Abertawe, sy'n cynnig beiciau fforddiadwy i'w llogi. Mae nifer mawr o elusennau a mentrau cymdeithasol ledled Cymru eisoes, sy'n trwsio ac yn ailwerthu beiciau ail law, sy'n golygu bod prynu beic yn llawer mwy fforddiadwy.

Mae Llywodraeth Cymru yn ystyried opsiynau i roi mwy o gymorth i'r sector hwn ar hyn o bryd ac yn annog cynlluniau mewn ardaloedd lle nad oes rhai yn bodoli ar hyn o bryd.

Argymhelliad 5:

Mwy o fuddsoddiad yn ein gwasanaeth trafnidiaeth gyhoeddus, gan ganolbwyntio ar:

- Ehangu llwybrau trafnidiaeth gyhoeddus
- Cynyddu amlder gwasanaethau
- Sicrhau bod gwasanaethau'n ddibynadwy
- Lleihau amseroedd teithio

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae'r model gweithredu wedi'i breifateiddio ar gyfer bysiau ar hyn o bryd yn golygu bod bysiau yn cael eu rhedeg gan gwmnïau masnachol er mwyn gwneud elw. Nid yw'r model hwn yn rhoi'r adnoddau na'r hyblygrwydd i Lywodraeth Cymru wneud y newidiadau y gofynnir amdanynt yn yr argymhellion.

Fodd bynnag, bydd y Bil Bysiau a gaiff ei gyflwyno gerbron y Senedd y flwyddyn nesaf, yn darparu'r fframwaith deddfwriaethol i gyflwyno model cyflawni ar ffurf masnachfreintiau lle bydd Llywodraeth Cymru, ynghyd â'n partneriaid cyflawni, yn gallu datblygu rhwydwaith trafnidiaeth gyhoeddus gwirioneddol integredig er mwyn adlewyrchu gofynion cymunedau lleol.

O dan y model masnachfreinio, byddem yn gallu rhedeg llwybrau bysiau sy'n gweithio ar gyfer cymunedau lleol, sy'n integreiddio â gwasanaethau rheilffyrdd ac sy'n cysylltu â llwybrau Teithio Llesol. Byddwn yn gallu cyflwyno un tocyn i bobl allu defnyddio pob dull teithio, gydag un amserlen y gellir ei chysoni â gwasanaethau bysiau a rheilffyrdd eraill.

Er mwyn paratoi ar gyfer y newid radical hwn, rydym yn cydweithio â Trafnidiaeth Cymru ac awdurdodau lleol i gytuno ar ffurf rhwydweithiau trafnidiaeth gyhoeddus yn rhanbarthau gwahanol Cymru. Rydym yn gweithio i ddarparu rhwydwaith cydlynol a chyson sydd wedi'i gynllunio'n dda ac sy'n ystyriol o deithwyr, gyda thocynnau fforddiadwy a syml a fydd yn ddilys ar gyfer pob gwasanaeth.

Argymhelliad 6:
Gwella cysylltedd rhwng gwahanol ddulliau teithio cynaliadwy.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae cynllunio teithiau integredig yn un o'r pedair ffrwd waith yn Llwybr Newydd, gan gydnabod bod angen ymdrin â'r broses o gynllunio teithiau mewn ffordd gyfannol ac integredig er mwyn newid dulliau teithio, a gweithio ar draws sectorau a dulliau gwahanol er mwyn ei gwneud yn haws i bobl deithio o ddrws i ddrws gan ddefnyddio dulliau teithio cynaliadwy. Mae cynllunio teithiau integredig yn ymwneud ag ystod gymhleth o faterion fel amserlennu, darparu gwybodaeth, cynllunio seilwaith a datblygu polisïau.

Mae'n ofynnol i bob awdurdod lleol ddatblygu Cynllun Rhwydwaith Teithio Llesol lle mae wedi cynllunio'r llwybrau cerdded a beicio ym mhob un o'i drefi – mae gorsafoedd trenau a bysiau yn gyrchfannau allweddol ar gyfer y llwybrau hyn. Mae Trafnidiaeth Cymru yn

gweithio gydag awdurdodau lleol i wneud gwelliannau mewn gorsafoedd, er enghraifft drwy greu mannau diogel i barcio beiciau.

Fel yr amlinellir mewn ymateb i argymhelliad 5, drwy gyflwyno model cyflawni ar ffurf masnachfreintiau ar gyfer y rhwydwaith bysiau, byddwn yn gallu datblygu rhwydwaith trafnidiaeth gyhoeddus a theithio llesol integredig, gan wella cysylltedd rhwng gwahanol ddulliau teithio cynaliadwy.

Argymhelliad 7:
Cael gwared â rhwystrau sy'n wynebu gwahanol grwpiau gan gynnwys pobl ifanc niwroamrywiol a'r rhai ag anableddau corfforol.

Ymateb Llywodraeth Cymru:
Mae diogelwch yn thema allweddol yn ein Cynllun Gweithredu ar Gydraddoldeb sydd ar ddod, sef un o ffrydiau gwaith eraill Llwybr Newydd.

Rydym am i bawb deimlo'n hyderus ac yn ddiogel wrth ddefnyddio'r dull teithio cynaliadwy o'u dewis. Bydd y cynllun gweithredu yn cynnwys mesurau i fynd i'r afael â diogelwch personol ar drafnidiaeth gyhoeddus, ar lwybrau teithio llesol ac ar y ffordd. Byddwn hefyd yn ystyried diogelwch wrth ymdrin â phob agwedd ar bolisi a chynllunio trafnidiaeth, gan gynnwys wrth ddylunio seilwaith.

Caiff y Cynllun Gweithredu ar Gydraddoldeb ei gyhoeddi ar ddechrau 2024. Byddwn yn sicrhau bod y Grŵp Cynghori Plant a Phobl Ifanc yn cael yr opsiwn i ymgysylltu â'r gwaith cynllunio trafnidiaeth hwn wrth iddo ddatblygu.

Wrth ddatblygu polisïau a rhaglenni a'u rhoi ar waith, mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio'r Model Cymdeithasol o Anabledd, gan gydnabod bod y rhai a gwmpesir gan y diffiniad cyfreithiol o anabledd yn cael eu hanablu'n aml gan rwystrau mewn cymdeithas, yn hytrach na chan eu nam neu eu cyflwr. Byddwn yn defnyddio'r dull gweithredu hwn wrth ddatblygu ein rhwydwaith wedi'i fasnachfreinio.

Mae gan Trafnidiaeth Cymru banel mynediad a chynhwysiant sy'n cynnwys pobl â nodweddion gwarchodedig. Mae'r panel hwn yn helpu i graffu ar ein polisïau hygyrchedd a chynghori ar sut i ymgysylltu â theithwyr a'u cefnogi i ddefnyddio gwasanaethau bysiau a rheilffyrdd.

THEMA - LLWYBRAU TEITHIO LLESOL

Argymhelliad 8:
Mwy o fuddsoddi mewn llwybrau teithio llesol, gyda ffocws ar wella diogelwch a hygyrchedd. Yn benodol, hoffem weld:

- mwy o lwybrau cerdded, beicio ac olwyno
- mwy o lonydd beicio ar wahân
- gwelliannau yng nghyflwr llwybrau a phalmentydd

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Yr hydref hwn, gwnaethom ddathlu 10 mlynedd ers pasio'r Ddeddf Teithio Llesol. Cafodd hyn ei nodi gan Aelodau o'r Senedd o bob plaid mewn digwyddiad a drefnwyd gan y Grŵp Trawsbleidiol ar Deithio Llesol ar 4 Hydref, gan ailgadarnhau eu hymrwymiad, a'n hymrwymiad ninnau, i wneud Cymru'n genedl cerdded a beicio.

Rydym wedi dyrannu ychydig llai na £55m i awdurdodau lleol ar gyfer seilwaith teithio llesol drwy'r Gronfa Teithio Llesol a'r Grant Llwybrau Diogel mewn Cymunedau ar gyfer 2023/24. Mae'r cyllid hwn ar gael i awdurdodau lleol wneud gwelliannau i gyfleusterau a llwybrau cerdded a beicio.

Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn annog awdurdodau lleol ledled Cymru i gyflwyno School Streets, sef menter i gau ffyrdd o amgylch ysgolion ar ddechrau a diwedd y diwrnod ysgol, er mwyn gwella amodau cerdded a beicio, gwella diogelwch ar y ffyrdd a lleihau llygredd aer.

Argymhelliad 9:

Cynyddu nifer y cyfleusterau ar gyfer parcio beiciau'n ddiogel mewn cymunedau, ac yn enwedig mewn mannau dysgu.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Rydym yn cytuno ag egwyddor yr argymhelliad hwn ac yn rhoi grantiau i awdurdodau lleol er mwyn gallu datblygu'r seilwaith hwn. Mae ein cyllid grant i awdurdodau lleol ar gyfer cyfleusterau a llwybrau cerdded, olwyno a beicio. Gall pob awdurdod lleol gael gafael ar swm penodol o arian bob blwyddyn, sydd o leiaf £500,000 ar hyn o bryd, er mwyn gwneud gwelliannau ar raddfa fach neu wneud gwaith paratoi ar gyfer prosiectau mwy. Gellir defnyddio'r cyllid hwn i greu mannau diogel i barcio beiciau lle mae angen hynny.

Yn ogystal, un o nodau penodol y Grant Llwybrau Diogel mewn Cymunedau yw gwella'r amodau ar gyfer cerdded, olwyno a beicio i fannau dysgu ac ohonynt, a chaiff ei ddefnyddio'n aml i ariannu mannau i storio beiciau a sgwteri..

Fel rhan o'r rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy, mae'n rhaid i gynigion ar gyfer mannau dysgu newydd, neu welliannau i fannau dysgu, gynnwys manylion am drefniadau digonol, diogel a hwylus i storio beiciau.

THEMA – ARWYDDION, TOCYNNAU, A GWYBODAETH AMSERLENNU

Argymhelliad 10:

Gwelliannau o ran y wybodaeth am drafnidiaeth gyhoeddus a theithio llesol sydd ar gael a'r dull o'i chyfathrebu, gan ei gwneud yn fwy hygyrch, fel ei bod yn haws gweld sut y gellir defnyddio gwahanol ddulliau teithio i gyrraedd y cyrchfan.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Mae Deddf Teithio Llesol 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol yng Nghymru greu mapiau o rwydweithiau cerdded a beicio yn eu hardal leol, a gaiff eu galw'n Fapiau Rhwydwaith Teithio Llesol. Bwriedir i'r mapiau hyn ddangos dau brif beth:

1. Llwybrau presennol – y llwybrau cerdded a beicio hynny sydd eisoes yn bodloni safonau teithio llesol Llywodraeth Cymru, sy'n golygu y gellir eu defnyddio'n rhwydd ar gyfer teithiau pob dydd,
2. Llwybrau yn y dyfodol – llwybrau newydd y mae'r awdurdod lleol yn cynnig eu creu yn y dyfodol, yn ogystal â llwybrau presennol y bwriedir eu gwella fel eu bod yn cyrraedd y safonau.

Wrth ddatblygu'r mapiau hyn, mae'n rhaid i awdurdodau lleol ymgynghori ar y rhwydweithiau hyn ar y cam cynllunio. Yna, dylent hefyd ymgysylltu â'r gymuned leol wrth ddatblygu pob

prosiect hyd at y cam adeiladu. Gellir gweld y mapiau cymeradwy ar MapDataCymru. [Mapiau Rhwydwaith Teithio Llesol | MapDataCymru (llyw.cymru)]

Gan weithio gyda Trafnidiaeth Cymru a'r Grŵp Cynghori Plant a Phobl Ifanc, byddwn yn ystyried opsiynau i ddatblygu cynlluniwr teithiau aml-ddull hygyrch.

Argymhelliad 11:
Gwella'r wybodaeth amser real a ddarperir i ddangos cynnydd ac amseroedd cyrraedd wedi'u diweddaru ar gyfer trafnidiaeth gyhoeddus, pan fydd oedi.

Ymateb Llywodraeth Cymru:
Rydym yn cytuno y dylai gweithredwyr trafnidiaeth gyhoeddus fod yn defnyddio technolegau modern i wneud yn siŵr bod gwybodaeth dda ar gael yn hawdd i bobl.

Bydd system drafnidiaeth integredig, sy'n seiliedig ar rwydwaith bysiau wedi'i fasnachfreinio, fel yr amlinellir yn Llwybr Newydd, yn galluogi Llywodraeth Cymru, mewn partneriaeth â Trafnidiaeth Cymru, i nodi'r gofynion o ran gwasanaethau, gan gynnwys nodweddion fel darparu gwybodaeth amser real, mewn contractau yn y dyfodol.

Mae Trafnidiaeth Cymru eisoes yn darparu'r gwasanaeth hwn ar ei rhwydwaith TrawsCymru a chysylltiadau rheilffyrdd.

Argymhelliad 12:
Darparu opsiwn tocynnau sy'n galluogi pobl ifanc i'w defnyddio ar draws sawl dull trafnidiaeth gyhoeddus.

Ymateb Llywodraeth Cymru:

Rydym yn cytuno ag egwyddor yr argymhelliad hwn; mae'r system bresennol o weithredu bysiau wedi arwain at drefn gymhleth a darniog o ran prisiau siwrneiau a thocynnau ar wasanaethau bysiau lleol ledled Cymru.

Mae ein strategaeth Bws Cymru, a'r Bil Bysiau, yn amlinellu llwybr ar gyfer darparu trefniadau symlach, mwy fforddiadwy a hygyrch ar gyfer prisiau siwrneiau a thocynnau ar wasanaethau bysiau. Ein huchelgais yw datblygu system yn seiliedig ar egwyddorion Un Rhwydwaith, Un tocyn, Un amserlen, lle gall pobl deithio ledled Cymru.

Rydym wedi cyflwyno tocynnau cyfun ar gyfer bysiau / trenau yn ddiweddar ar wasanaeth bws T1 TrawsCymru rhwng Aberystwyth a Chaerfyrddin a gaffaelwyd gan Trafnidiaeth Cymru, sy'n boblogaidd iawn ymhlith teithwyr. Mae camau'n cael eu cymryd i ehangu hyn i rannau eraill o rwydwaith TrawsCymru dros y misoedd nesaf.

Byddwn yn defnyddio'r hyn a ddysgwyd o'r mentrau hyn i helpu i lywio a gwireddu uchelgeisiau Llywodraeth Cymru a nodwyd yn Llwybr Newydd i ddatblygu system drafnidiaeth sy'n hygyrch, yn effeithlon ac yn gynaliadwy.

THEMA – GWAHANIAETHU A CHAM-DRIN

Argymhelliad 13:

Ymgyrch gydgysylltiedig i leihau ymddygiad gwrthgymdeithasol a gwahaniaethu yn erbyn grwpiau o bobl ifanc ar y cyrion, a mannau dysgu i ymgorffori hynny wrth ddarparu'r Cwricwlwm i Gymru.

Ymateb Llywodraeth Cymru:
Bydd cynhwysiant yn thema allweddol yn ein Cynllun Gweithredu ar Gydraddoldeb sydd ar ddod. Mae'n rhaid i rwydwaith trafnidiaeth Cymru gynnwys pawb sydd angen teithio. Bydd y cynllun gweithredu hefyd yn nodi camau gweithredu i helpu i wneud y diwydiant trafnidiaeth yng Nghymru yn gyflogwr delfrydol, gan wella ei gynrychiolaeth o bobl o gefndiroedd Du, Asiaidd ac ethnig leiafrifol, menywod, pobl LHDTC+ a phobl anabl.

Bydd y Grŵp Cynghori Plant a Phobl Ifanc yn cynnig cyfle i weithio gyda phartneriaid cyflawni i fynd i'r afael â materion mewn perthynas â chydraddoldeb a hygyrchedd.

Gwnaethom weithio gyda menter Cymru Ifanc yn ddiweddar i gynnal ymarfer ymgynghori gyda phlant a phobl ifanc ynghylch eu barn, eu syniadau a'u profiad o ran teithio i'r ysgol. Mae canfyddiadau'r ymarfer ymgynghori hwn wedi llywio argymhellion adroddiad mewnol sy'n cynnwys mynd ati i ddiweddaru'r Cod Ymddygiad wrth Deithio, ac adnoddau cysylltiedig ar gyfer ysgolion, er mwyn hyrwyddo perchnogaeth a chyfrifoldeb ymhlith plant, pobl ifanc ac ysgolion mewn perthynas â'u hagweddau, eu hymddygiadau a'u gwerthoedd wrth deithio. Bydd eich ymchwil a'ch argymhelliad yn helpu i lywio'r gwaith hwn.

Unwaith eto, hoffwn ddiolch i chi gyd am eich gwaith caled, eich ymroddiad a'ch ymdrech i ddefnyddio'r llwyfan sydd gennych fel aelodau Senedd Ieuenctid Cymru i sicrhau bod Llywodraeth Cymru yn clywed lleisiau plant a phobl ifanc ledled Cymru, ac yn gwrando arnynt.

Bydd eich gwaith, a'r adroddiad hwn yn benodol, yn gadael gwaddol parhaol ar seilwaith a diwylliant darpariaeth trafnidiaeth yng Nghymru wrth inni gyflawni ein huchelgeisiau i greu rhwydwaith trafnidiaeth gwirioneddol integredig er mwyn helpu i gyflawni ein hymrwymiadau i fod yn Genedl Sero Net erbyn 2050.

Yn gywir

Julie James AS
Y Gweinidog Newid Hinsawdd
Minister for Climate Change